

accent

VODKADÖDEN

– EN PÅGÅENDE RYSK KATASTROF

8 TIPS FÖR EN
INTEGRERAD
FÖRENING

NY ALKOHOLLAG

Förändringar ger fler krogar

SÖDERKÖPING

Föreningen som
växer så det knakar

PÅVERKA SMARTARE

Accent ger dig de bästa
tipsen för sociala medier

SÄLJ MILJONLOTTERIET OCH TJÄNA PENGAR ÅT DIN FÖRENING!

FÖRVERKLIGAR DRÖMMAR

www.miljonlotteriet.se/forening

Nya alkohollagen ger fler krogar

7 AKTUELLT I mitten av januari presenterade folkhälsominister Maria Larsson en lagrådsremiss för förslaget till ny alkohollag. En av förändringarna innebär att kraven för att få tillstånd att servera alkohol sänks. Kritikerna menar att detta kan innebära tusentals fler krogar. Förslaget innehåller också ytterligare en utredning om gårdsförsäljning.

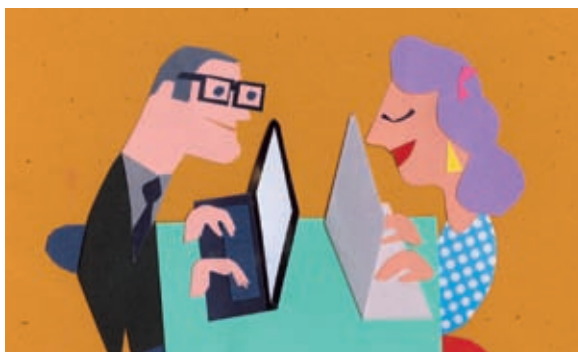

20 REPORTAGE Av 100 ryska män som idag är 18 år kommer bara 40 att leva tills de är 60. Minst tre miljoner ryssar är alkoholberoende enligt officiell statistik, mycket talar för att den verkliga siffran är betydligt högre. Accent skickade Maria Söderberg till Moskva för att ta reda på vad som görs för att stoppa vodkadöden.

PÅVERKAN

Påverka på nätet

32 I PRAKTIKEN De nya sociala verktygen på nätet gör det möjligt för alla att vara med i den offentliga debatten. Accent tittar närmare på hur man som medlem eller förening kan använda sociala medier för att informera och påverka.

FASTA AVDELNINGAR

LEDARE	4	ANNA HAR ORDET	6	INTERVJU	30	KRÖNIKA	42
REDAKTION	5	AKTUELLT	7	FÖRENINGSTIPSET	38	KORSORD	43
INSÄNDARE	5	TRE FRÅGOR	10	KULTUR	39	IOGT-NTO INFO	44
DEBATT	15	I RÖRELSE	16	MÅNADENS MEDLEM	41	NÄSTA NUMMER	47

OPINION

Accent är din tidning

4 LEDARE Accents nya chefredaktör Pierre Andersson tackar för förtroendet och beskriver sin syn på tidningen.

Missar Sverige chansen att nyktra till?

6 ANNA När det gäller svenska och alkoholen ser vi just nu ett antal motstridiga tendenser. Å ena sidan tyder flera tecken på en ljusning. Å andra sidan verkar mycket starka krafter för att vi skall dricka än mer.

Kraftfulla åtgärder mot rattfylla

15 DEBATT Varje dag kör i snitt 15 000 rattfulla på våra vägar. Av de fordonsförare som dör i trafikolyckor har cirka 30 procent alkohol i kroppen, vid singelolyckor är det nästan hälften. Rattfylla är ett mycket allvarligt trafik-säkerhetsproblem och för att komma tillrätta med det krävs kraftfulla åtgärder.

I RÖRELSE

Söderköping växer så att det knakar

16 FÖRENING När IOGT-NTO i Söderköping bjuder in till kvällscafé och secondhandförsäljning för alla första gången är stämningen på topp. Överallt sitter och står både gamla och nya medlemmar.

"Dags att ta kommandot"

41 MÅNADENS MEDLEM Krister Lundgren blev medlem i IOGT-NTO i samband med att han blev drogfri för några år sedan. Idag är han distriktsordförande i Gävleborg och engagerad i kamratstödsverksamheten.

OMSLAGSBILD
Bild: Ladislav Kosa

Att få chansen och förtroendet att ta över som chefredaktör på Accent är fantastiskt roligt. Och lite pirrigt – det är ett stort ansvar att utveckla och förvalta något så viktigt som IOGT-NTO:s medlemstidning.

Accent är din tidning

CHEFREDAKTÖR PIERRE ANDERSSON

Min företrädare Eva Åhlström har gjort ett fantastiskt jobb och på många sätt kommer jag till ett dukat bord. Vi har jobbat tillsammans några år nu och det har varit en inspirerande tid. Eva är en duktig journalist som alltid har varit väldigt tydlig med att Accent ska vara medlemmarnas tidning.

Det är en syn jag delar. Jag vill att Accent ska vara en plats för diskussion, debatt och idéutbyte. Jag vill att medlemmarna ska synas och komma till tals. I vårt uppdrag ingår att spegla och granska organisationens verksamhet – vi kan säkert bli bättre på båda delarna.

Låt mig vara väldigt tydlig: Vi på redaktionen klarar oss inte utan er läsare. Hör av er till oss med tips, synpunkter och önskemål. Jag är övertygad om att det finns hur många fantastiska berättelser som helst där ute i IOGT-NTO-landet, men vi behöver er hjälp för att hitta dem.

Accent ska också vara bra, kanske rent av bäst, på att bevaka de politiska områden som IOGT-NTO verkar inom – jag tänker främst på alkohol- och narkotikapolitik. Här gör vi ett bra jobb redan idag men en av mina första åtgärder som chefredaktör är ändå att förstärka det här arbetet. Tanken är att vi ska klara både en snabb nyhetsbevakning via vår webbplats och samtidigt kunna ta fram tyngre, grävande reportage.

Granskandet och grävandet behövs, inte minst för att hålla koll på alkoholindustrin. Det här är en industri

"Vi på redaktionen klarar oss inte utan er läsare. Hör av er till oss."

som är allt mer pressad. Inom EU växer ett allt starkare konsensus kring att det faktiskt behövs regleringar och inskränkningar i tillgängligheten av alkohol. Alkoholkonsumtionen sjunker på många västerländska marknader. Det lobbas mer än någonsin från alkoholindustrin, med mer eller mindre ärliga metoder. Samtidigt lägger man stora resurser på att komma in på nya marknader.

I det här numret ägnar vi tio sidor åt Ryssland. Det finns goda skäl till det – det som händer där är inget annat än en pågående katastrof. Av hundra ryska män som idag är 18 år kommer bara fyrtio att leva tills de är 60 år. Läs det igen. 60 procent av alla ryska män dör i förtid och en väldigt stor andel av de här dödsfallen beror på alkohol. President Medvedev signalerar att förändringar är på gång. Vid nyår infördes ett minimipris på vodka – men fortfarande kostar de billigaste sorterna inte mer än 14 kronor per halvliter.

I förra numret berättade vi att vi startar en läsarpanel. På grund av ett tekniskt missöde fungerade inte anmälningsskylten just dagarna efter tidningens utgivning, vi ber om ursäkt för detta. Nu fungerar det igen och jag tycker att du ska anmäla dig på www.accentmagasin.se/panel med en gång.

Tanken är att vi då och då ska skicka ut enkla webbformulär till panelen, där vi ställer frågor både om vad ni tycker om det vi redan gjort och om saker vi funderar på inför framtiden. Det här är en jättechans för dig som läsare att få vara med och forma Accent i framtiden. Ta den! ■

FÖR ÖVRIGT ANSER ACCENT ATT...

Naivt om servering

ALKOHOL Allt talar för att det blir ändrade regler för servering av alkohol i år. De föreslagna formuleringarna är så breda och allmänna att även kaféer och korvkiosker kan komma att få tillstånd. Alkoholhandläggare uppskattar att antalet serveringsställen kommer att öka med 25 procent. "Ingen risk" säger socialdepartementet. Vi får väl se.

Heja Vit Jul

VIT JUL IOGT-NTO:s kampanj Vit Jul fick fantastiskt mycket uppmärksamhet den här gången. När man räknar in de som redan är medlemmar i IOGT-NTO-rörelsen handlar det om över 61 000 personer som lovat avstå från alkohol under julhelgen. "Ja, men de är ju bara nyktra några få dagar", säger någon. En enorm skillnad för många barn, säger vi.

Samband mellan alkohol och HIV

HIV Sambanden mellan alkohol och spridningen av HIV har egentligen varit känd i 20 år. Trots detta har frågan fått väldigt liten uppmärksamhet och få har tagit med den här dimensionen i det förebyggande arbete som görs. Men något håller på att hända. Genom ett intensivt arbete, främst från IOGT-NTO-rörelsens Internationella Institut, får sambandet nu uppmärksamhet från såväl svenska som internationella organisationer. Bra jobbat!

Miljömässigt vansinne

Jag kommer inte att förnya mitt medlemskap nyåret. Även en organisation som IOGT-NTO bör nog ägna en tanke åt miljön. Vi har postbefodran fem dagar i veckan genom postens lantbrevbärare. Trots detta förefaller det som om tidningen Accent numera kommer med Bring Citymail, vars verksamhet vi sedan en tid drabbats av.

Det är oerhört irriterande och miljömässigt vansinne med dessa dubbla körningar. Jag känner därför som om jag gör en insats för miljön genom att inte längre vara medlem i IOGT-NTO.

ANDERS BÄCKMAN

Svar till Anders

Hej Anders. Det vore ju hemskt tråkigt om du skulle lämna organisationen på grund av detta. Det stämmer att Accent använder Bring i vissa områden (främst i och omkring storstäderna). Vi gör det enbart av kostnadsskäl, det blir helt enkelt billigare så. Just nu för vi dock diskussioner med Posten om att låta hela upplagan gå via dem – du kan komma att få din önskan igenom snabbare än du anar.

PIERRE ANDERSSON, CHEFREDAKTÖR

Engagerat och intresseväckande

Accent bevakar drogfrågorna på ett mycket engagerat och intresseväckande sätt, så att man förstår deras stora, samhälleliga betydelse. Reportagen är alltid väl skrivna, och många gånger visar de människorna bakom statistiken, på ett sätt som är starkt berörande.

Artiklar med mer allmänkulturellt innehåll ger bredd och variation. De är ofta både underhållande och bildande. Det är ett lyft när tidningen kommer!

LARS TORSTENSSON

Svar till signaturen "Nybliven nykterist" i nummer 9/09

När jag läste insändaren "Jag har bestämt mig" så blev jag otroligt berörd. När jag läste tänkte jag att "jag önskar det var jag". Att jag hade kommit till samma insikt i den åldern.

Det var lika för mig i ungdomsfyllan, med skillnaden att jag fortsatte. Fortsatte att göra bort mig. Jag brydde mig inte om jag gjorde bort mig. Nästa helg var en ny fest med nya möjligheter.

Det gick så illa att jag senare utvecklade ett alkoholmissbruk som varade i 20 år. Jag är nu nykter och befriad och är så glad att denna tjej lärt sig av sina misstag. Jag önskar att det hade varit jag – men nu är jag där till slut ändå.

NORRLÄNSKAN

REDAKTIONEN

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO, UNF (Ungdomens Nykterhetsförbund) och JUNIS (IOGT-NTO:s Juniorförbund).

Pressläggning detta nummer:
22 januari

REDAKTION

Pierre Andersson
Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska
Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Joanna Wågström
Nyhetsreporter
08-672 60 50, joanna.wagstrom@iogt.se

Mathias Löfström
Art director
08-672 60 53, mathias.lofstrom@iogt.se

MEDVERKANDE DETTA NUMMER
Tobias Ljungvall, Maria Söderberg, Sofia Ståhlspets, Jessica Lund, Jens Magnusson, Rikard Berglin, Erik Winnfors Wannberg, Karin Linbom, Eva Ahlström, Jenny Tapper, Ladislav Kosa

ADRESS
Accent, Box 12825
112 97 Stockholm,
tel: 08-672 60 50, fax: 08-672 60 01
e-post: accent@iogt.se
www.accentmagasin.se

IOGT-NTO-förbundet
tel: 08-672 60 00
Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38
Stora Essingen, Stockholm
www.iogt.se

ADRESSÄNDRING
tel: 08-672 60 38/39
fax: 08-672 60 01

ANNONS
Kesia Sales Consult, Per Håberg
Telefon 0760-51 73 00,
e-post: per.hanberg@good-news.se
Interna annonser bokas genom
Pierre Andersson,
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

TRYCK
VTT Grafiska, Vimmerby

OBESTÄLT MATERIAL
Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

LAGRING
Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

DISTRIBUERAS I 45.000 EXEMPLAR
TS-KONTROLLERAD UPPLAGA
ISSN-nr: 0345-0406

MEDLEM I SVERIGES TIDSKRIFTER

SVERIGES
TIDSKRIFTER

Facit Accents julnötter 2009

Vinnare: Ingrid Lindgren, Hortlax; Iréne Larsson, Vetlanda; David Rellme, Vetlanda

De vinner varsin dedicerat exemplar av Jessica Anderssons bok "När kalla nätter plågar mig med minnen av hur det var"

1X2

1: X. Digitalt Forum i Köping är IOGT-NTO:s nya och annorlunda sätt för medlemmarna att se och uppleva direktsänd opera från t.ex. Metropolitan i New York. **2: 2.** Det östafrikanska landet är Uganda. **3: X.** Folkhälsominister Maria Larsson vill under Sveriges ordförandeskap i EU få EU att se alkohol som en folkhälsofråga – inte en näringslivsfråga. **4: 2.** Det lyckade projektet i Växjö handlar om Korpen-laget FC Vattentorget som består av medlemmar, kamratsödjare, hemlösa, missbrukare och ex-missbrukare. **5: 1.** Temat för Folknykterhetens vecka i i år var: Minska alkoholdet! **6: 1.** Nätverket Schysst Resande har som mål att lyfta de sociala och ekonomiska baksidorna av resande i världen. **7: 2.** Hetaste kongressdebatten handlade om hur framtidens kongresser ska genomföras och utformas. **8: X.** Det blir då en ändring i LVM. **9: 1.** Landet där kriget är över är Sri Lanka. **10: 1.** SVT:s dokumentärserie om alkohol heter "Kysst av spriten"

Vem/vad är julstjärna?

1. Demokrati. **2.** Anna Carlstedt. **3.** Christer Lindarw. **4.** Wendelsbergs folkhögskola. **5.** Gabriel Romanus. **6.** Gårdsförsäljning. **7.** Märta Tikkanen. **8.** Motion. **9.** Marcus Birro. **10.** Spelberoende

Alla dessa symboler och bilder

1. SVT. **2.** Apoteket, det nya avreglerade. **3.** Sveriges riksvapen. **4.** Frätande ämne. **5.** Sverige ordförandeland i EU. **6.** Dawit Isaak, (Eritrea-fångslad journalist). **7.** Bra miljöval. **8.** Betalväg / Vildsvin. **9.** AIK – Allsvenska mästare 2009. **10.** Amning – internationell symbol för / Äre kommun

Det svenska folket stöder en restriktiv alkoholpolitik. Frågan är om regeringen fortfarande gör det. Anna Carlstedt är besviken på folkhälsominister Maria Larssons förslag till ny alkohollag.

Missar Sverige sin chans att nyktra till?

FÖRBUNDSORDFÖRANDE ANNA CARLSTEDT

När det gäller svenskarna och alkoholen ser vi just nu ett antal motstridiga tendenser göra sig gällande. Å ena sidan tyder flera tecken i tiden på en ljusning. Å andra sidan verkar mycket starka krafter som gör allt för att vi skall dricka ännu mera. Dessvärre tycks vår egen regering just nu höra dit.

Låt mig börja med några exempel på att saker faktiskt går åt rätt håll:

CAN rapporterade strax före jul att mer än 30 procent av eleverna i nian avstår från att dricka alkohol. Det är den högsta nivån sedan mätningarna startade 1971. Samtidigt visade Stockholms universitet (Sorad) under förra året att totalkonsumtionen av alkohol minskat med 10 procent mellan 2004 och 2008. Systembolaget slog försäljningsrekord 2009 och privatinförsel och smuggling fortsätter minska.

Undersökningar visar att allt fler svenskar är beredda att ställa upp på en restriktiv alkoholpolitik. Helt enkelt därför att de flesta vet att det hjälper. Frågan är om vår regering också vet det?

VI MINNS ju så väl hur Reinfeldt i regeringsförklaringen 2006 deklarerade vikten av att sänka alkoholkonsumtionen. Och hur den nya, borgerliga regeringen lovade att intensivt

arbeta för en mer restriktiv syn på alkohol inom EU. Under hösten var jag den första att ge vår folkhälsominister Maria Larsson godkänt – exempelvis när hon såg till att alkoholfrågan hamnade högt upp på agendan under ordförandeskapet. Men. Nu kommer vi till några exempel på att saker går åt helt fel håll:

När Maria Larsson den 15 januari presenterade lagrådsremissen visade det sig att regeringen struntar i det mesta i den aktuella alkohollagsutredningen. I utredningen fanns flera bra saker. Den föreslog bland annat att man skulle begränsa öppettiderna på krogen. Detta förslag nämndes nu inte ens.

Utredaren sade nej till gårdsförsäljning av alkohol eftersom utredningen visade att gårdsförsäljningen hotade Systembolaget. Här säger Maria Larsson att man nu vill tillsätta en utredning för att se om det ändå trots allt går att förena gårdsförsäljning med EG-rätten. Det behövs ingen utredning, den är redan gjord! Detta är bara ett fegt sätt av regeringen att skjuta upp frågan till efter valet. Bedrövt.

Däremot har man inte brytt sig om att utreda något som man verkligen hade behövt analysera: Vilka konsekvenser får de nya reglerna kring serveringstillstånd? Det skall bli lättare för cateringfirmor, mässarrangörer och restauranger som inte serverar varmlagad mat (till exempel sushibarer) att få serveringstillstånd. KAF, alkoholhandläggarna i Sverige, menar att detta betyder att det kommer att serveras alkohol på tusentals fler ställen i Sverige.

Nu när vi gått in i 2010 går vi också in i en valrörelse. Det skall bli intressant att se om vår alliansregering över huvud taget kommer ihåg sin regeringsförklaring på det alkoholpolitiska området eller om de envisas med att låta näringslivspolitikerna gå före folkhälsan. Och om oppositionen väljer att föra fram en vettig alkoholpolitik.

Kom ihåg: Ingen kan göra allt. Men alla kan göra något. ■

ANNAS BÄSTA & VÄRSTA

Månadens bästa

VIT JUL IOGT-NTO-rörelsen får just nu ett enastående gehör för sina frågor. Ett exempel är den Vit Jul-kampanj som i år bars upp inte bara av oss själva utan också av en rad andra debattörer, politiker och artister. Dessutom fortsatte flera tusen nya medlemmar att strömma till.

Till slut kunde vi räkna in 61 305 vuxna runt om i landet som lovade att avstå från alkohol under julhelgen. Vit Jul-gruppen på Facebook har just nu över 40 000 medlemmar. Syftet med Vit Jul-kampanjen var även i år att ge så många barn som möjligt en jul utan alkoholpåverkade vuxna. Något håller på att hända!

Månadens värsta

ALKOHOL Under de gångna julhelgerna uppmärksammade KSN (Kvinnoorganisationernas Samarbetsråd i Alkohol- och Narkotika-frågor) hur Taxi Stockholm i sin reklam uppmuntrar föräldrar att "våga" dricka sitt vin på kvällen och inte behöva vara vakna och hämta, eftersom deras tonårsbarn kan köras hem av Taxi Stockholm. Reklamen är ju bara ännu ett tecken på att alkoholen inte främst är ett ungdomsproblem utan ett vuxenproblem: Vuxna "måste" tydligen kunna sitta hemma och supa i lugn och ro, och så får någon annan ta hand om barnen.

ILLUSTRATION: ULF LUNDQVIST

FLER FÅR SERVERA ALKOHOL MED NY LAG

■ När regeringen presenterade sitt förslag till ny alkohollag hävdade folkhälsominister Maria Larsson att en lägre alkoholkonsumtion hela tiden har varit målet. Men IOGT-NTO:s ordförande Anna Carlstedt är kritisk och menar att en rad av förslagen kan få en motsatt effekt.

– Man kan tycka att alla de åtgärder som nu föreslås är harmlösa och begripliga var och en för sig. Men sammantagna kommer de att ha en förödande effekt på konsumtionen och därmed skadorna, säger hon.

I det nya lagförslaget ändras reglerna för restauranger som ansöker om serveringstillstånd. Tidigare har endast restauranger som tillhandahåller "varm lagad mat" kommit i fråga för alkoholserving. Nu ändras formuleringen till "lagad eller på annat sätt tillredd mat", trots att flera remissinstanser

pekat på att den formuleringen kommer att leda till en kraftig ökning av serveringstillstånd. Även cateringfirmor ska kunna få permanent serveringstillstånd.

– Det vi behöver i Sverige idag är inte fler ställen där vi kan köpa alkohol. Vi behöver fler alkoholfria miljöer och bättre stöd till alla som drabbas av alkoholproblem i form av beroende, sjukdom, våld och allt annat, säger Anna Carlstedt.

Men enligt Maria Larsson kommer den nya formuleringen inte att leda till en kraftig ökning av ställen som får servera alkohol.

– Vi tror att vi har gett en bra vägledning till när serveringstillstånd ska ges eller inte. Det kan bli en viss ökning eftersom en ny sorts restauranger kan komma i fråga men kaféer och hamburgerrestauranger ska inte få serveringstillstånd, säger hon.

I lagförslaget åläggs kommunerna att ta fram tydliga riktlinjer och en handlingsplan för tillsyn. Lagen skärps också så att den som ansöker om serveringstillstånd måste avlägga en examen och den som är serveringsansvarig måste ha fyllt 20 år.

– Det finns ett tydligt krav på kommunerna att sköta tillsynen på ett bättre sätt, säger Maria Larsson.

Regeringen valde att inte följa alkoholutredningens förslag om att begränsa öppettiderna på krogarna trots att flera studier visar att begränsade öppettider har en direkt effekt på alkolväldet.

Sveriges hotell- och restaurangföretagare var nöjda med regeringens lagförslag och konstaterar att flera av de ändringar som presenterades ligger i linje med de synpunkter som branschen fört fram.

JOANNA WÄGSTRÖM

Gårdsförsäljning utreds – igen

ALKOHOL Den omtvistade frågan om gårdsförsäljning av alkohol skjuts upp. Regeringen tillsätter ytterligare en utredning som ska avgöra om gårdsförsäljning är förenligt med Systembolagets monopol.

– Vi har fått mycket synpunkter från remissinstanser att frågan inte är tillräckligt belyst. Därför tillsätter vi en speciell utredning, säger äldre- och folkhälsominister Maria Larsson.

I den alkohollagsutredning som ligger till grund till regeringens lagrådsremiss stängdes dörren till gårdsförsäljning av alkohol. Utredaren kom där fram till att försäljning direkt från tillverkaren av alkoholprodukter inte är förenligt med Systembolagets monopolställning.

Trots det tillsätts nu en ny utredning som ska ta fram ett förslag till hur gårdsförsäljning av alkohol ska kunna ske på ett sätt som är förenligt med EU-rätten och detaljhandelsmonopolet och utan att det leder till konsekvenser för folkhälsan.

IOGT-NTO:s ordförande Anna Carlstedt är kritisk till regeringens beslut.

– Utredaren stängde dörren för gårdsförsäljning av alkohol eftersom utredningen tydligt visat att gårdsförsäljningen hotade Systembolaget. Här säger Maria Larsson att man vill tillsätta en utredning för att se om det ändå trots allt går att förena gårdsförsäljning med EG-rätten, det vill säga kombinera gårdsförsäljning med Systembolaget. Det behövs ingen utredning, den är redan gjord, säger hon.

JOANNA WÄGSTRÖM

Alla som deltog i julresan hade möjlighet att gå skidskola. Det fanns grupper både för nybörjare och de mer erfarna åkarna. Här står offpistgruppen och laddar innan de ska ge sig av nedför berget.

Julkursen en riktig höjdare

■ Gnistrande snö, pasta och skidåkning i stället för julsjuka, Kalle Anka och alkohol. När det var dags för Ungdomens Nykterhetsförbunds, UNF, 18:e julresa övergav 76 personer det traditionella firandet i Sverige för en helnykter jul i Italiens Dolomiter.

– Ni måste ha jämnt tryck på båda skidorna, ni får inte lyfta på ena skidan, då ramlar ni, säger Oskar Brodén, till deltagarna i sin skidskolegrupp – offpistgruppen.

– Jag har alltid velat lära mig åka offpist, det ser häftigt ut på tv. Det svåraste är att börja tänka när man åker skidor, säger Sharam Pourmakhdemi från Göteborg, en av deltagarna som under resan passade

på att testa gränserna och lära sig åka i djupsnö.

Målet med julresan, som de senaste fyra åren anordnats av Wendelsbergs folkhögskola och IOGT-NTO i Älvsborg, är att erbjuda barn och ungdomar möjlighet att fira en meningsfull jul utan alkohol.

– Julen är den högtid då man tvingas att fira med familjen. För den som lever med en missbrukare hemma är det här en möjlighet att slippa. Att vi åker utomlands är också ett sätt att underlätta. Det är helt okej att säga till sina bekanta att jag ska åka till Italien och fira jul, men det kanske är svårare att förklara att jag ska på en kamratstödkurs, säger Björn Lanefelt som är lärare

på Wendelsbergs folkhögskola och ansvarig för kamratstödkursen.

Resan startade fem dagar före jul. En salig blandning av medlemmar från IOGT-NTO, juniorförbundet Junis, UNF och Nykterhetsrörelsens scoutförbund, NSF, klämde in sig i två bussar för en närmare trettio timmar lång bussfärd genom Europa, med siktet inställt på sex dagars skidåkning, kurs och gemenskap i italienska Dolomiter.

– Den yngsta deltagaren är 8 år och den äldsta 75. Mixen är bra och skapar en trygghet för de UNF:are som deltar i kamratstödkursen, säger Björn Lanefelt.

Medan de allra yngsta

och äldsta spenderade hela dagarna i de kilometerlånga alpbackarna delades UNF-gruppens dagar i två halvor. Förmiddagen ägnades åt skidskola och eftermiddagen åt kamratstödkursen, där de bland annat fick lära sig hur man ger feedback och hur en dysfunktionell familj fungerar.

– Det är ett väldigt bra upplägg med lagom mycket skidåkning och kurs. Kurspassen är givande och man tänker och reflekterar, säger Lisa Dahlström, 18 år från Göteborg, som är medlem både i UNF och NSF.

TEXT OCH FOTO: JOANNA WÅGSTRÖM

Se fler bilder på www.accentmagasin.se

PERSONNYTT

■ Winnie Blom Jensen är ny projektledare för projektet "Det nya medlemskapet" på halvtid. Övrig tid jobbar hon tillsammans med Margareta Brandt med värvning.

Winnie har lång bakgrund både som anställd och förtroendevald inom IOGT-NTO-rörelsen. Hon har bland annat arbetat som

kretskonsulent i Borås och som projektledare i Wendelsbergs projekthus tidigare. Närmast kommer hon från verktygsbranschen, Black&Deckers kundservice för Norden.

Winnie kommer att vara placerad i Borås och ha sitt kontor i IOGT-NTO:s hus Lönne.

■ Eva Önneshjelm lämnar efter 14 år sin tjänst som rektor på Tollare folkhögskola för att istället bli organisationschef på Rörelsefolk-högskolornas Intresseorganisation. Hon finns kvar på skolan tills läsåret är slut. Arbetet med rekryteringen av Eva Önneshjelm efterträdare pågår.

CARLSBERG ANMÄLS FÖR ALKOHOLREKLAM

■ IOGT-NTO har anmält Carlsberg till Konsumentverket för brott mot alkohollagen. Anledningen är en så kallad advertorial som publicerats i Nöjesguiden. Publikationen bryter mot flera av de lagar som gäller för alkoholreklam, enligt förbundets jurist Gazal Casselborg.

– Vi anser att det här är en annons som Carlsberg står bakom och då ska de regler som gäller för alkoholreklam respekteras. Branschen ska inte kunna gå runt lagarna genom att betala tidningen och kalla reklamen redaktionell text, säger hon.

Artiklarna i Nöjesguiden är utformade som en redaktionell text och handlar om Guinness 250-årsjubileum i Dublin. Flera av bilderna föreställer personer som dricker öl ur glas med Guinness logga på. I de övre hörnen är uppslaget märkt med ordet advertorial.

– En advertorial är, som jag förstår det, en annons som är utformad som redaktionell text men jag har inte stött på det här tidigare, säger Karin Stenlund som är jurist på Konsumentverket.

Om publikationen är en annons och inte en redaktionell artikel räknas den som alkoholreklam. Då bryter den mot alkohollagen på flera punkter. Det finns ingen varningstext,

I Nöjesguiden publicerades förra året denna så kallade "advertorial". IOGT-NTO:s förbundsjurist anser att uppslaget bryter mot reglerna för alkoholreklam.

bilderna föreställer människor, det framgår inte vem som är avsändare och uppslaget är inte annonsmärkt.

– Att det står advertorial talar för att det kan vara en annons, men det kräver en noggrannare granskning av innehållet för att göra en slutlig bedömning, säger Karin Stenlund.

På Carlsberg anser de däremot att artikeln är en redaktionell text och därmed undantagen från de lagar som gäller för alkoholreklam. Trots att de själva har betalat reporterns resa till Dublin.

– Vi har inte och har inte velat påverka det redaktionella

innehållet. Hade det varit en annons hade vi varit med och utformat den, säger Henric Byström som är PR-ansvarig på Carlsberg.

Enligt Margret Atladottir som är chefredaktör och ansvarig utgivare för Nöjesguiden är det publicerade uppslaget både en artikel och en annons.

– Eftersom Carlsberg stod för flygbiljetten ansåg jag att märkningen advertorial vore mer korrekt än någon annan. Även om innehållet är intressant för våra läsare vill jag att de ska veta att en annonsör stod för flygbiljetten, säger hon.

JOANNA WÄGSTRÖM

Vit Jul samlade över 17 000

■ 2009 års Vit Jul-kampanj har slagit rekord. 17 544 personer skrev på för en vit jul och inklusive medlemmarna i nykterhetsrörelsen har 63 609 svenskar avstått från att dricka alkohol under julens tre dagar.

Carina Fabregat, projektansvarig för Vit Jul är mycket nöjd med resultatet, som var en ökning med 86 procent sedan förra året.

– Projektet har fått en enorm genomslagskraft. Orsakerna är bland annat att hemsidan förbättrats, vi har värvat på folkrika platser som Gekås, förenklat arbetet med namnunderskrifter och synts i media.

Pressen har skrivit om Vit Jul 141 gånger, de kända förebilderna var fler än i fjol och antalet ordnade aktiviteter uppgick till 121 vilket kan jämföras med 150 förra året. Duktigast på att arrangera aktiviteter för barn under juldagarna var bland annat Umeå med tomtedisco, julbad och bowling, liksom Växjö med jul-lan och midvinterspel.

– Vit Jul är ett verktyg för att uppnå det huvudsakliga målet, att belysa barnens behov. Med dessa fantastiska resultat är vi på god väg, säger Carina Fabregat som redan smått börjat planera för årets kommande Vit Jul-kampanj.

MARIA ZAITZEWSKY

FOTO: PRIVAT

Lars-Eric Åhlén, IOGT-NTO, lovordar den nya tidningen för de utsatta i Umeå.

Ny tidning för hemlösa i Umeå

SOCIALT Ett nytt stjärnskott på tidningshimlen är "Vasaplan" från Umeå, en tidning för hemlösa med "Situation Stockholm" och Göteborgs "Faktum" som förlaga.

Målet med tidningen är att skapa ett socialt forum och ge de utsatta i Umeå en röst i mediavärlden. Vinsten kommer att gå till försäljarna av tidningen, bland annat medlemmar i

IOGT-NTO:s sociala verksamhet.

– Jag är stolt över produkten när jag tänker på förutsättningarna, berättar Susanne de Zayo Bergström, som arbetat fram tidningen.

Hon berättar att det bara gått några veckor från idéstadium till färdig produkt och hon tror att tidningen kommer att bli ännu bättre i framtiden.

MARIA ZAITZEWSKY

TRE FRÅGOR

Sven-Olov Carlsson

President i IOGT International

FOTO: MARC FEMENIA

Inom Världshälsoorganisationen, WHO, pågår ett arbete med att ta fram en global alkoholstrategi för att minska den skadliga konsumtionen av alkohol i världen. Hur går det?

– Ett arbetsdokument har varit ute för konsultation hos medlemsstaterna och utifrån de synpunkterna har ett strategiförslag tagits fram. Förslaget diskuterades vid WHO:s styrelsemöte i Genève i slutet av januari. Förhoppningsvis godkänns och antas strategin vid Världshälsoförsamlingens, WHA, möte i maj.

– Jag tror att vi kan lyckas få en global strategi. Men saker kan hända. I vissa länder har alkoholindustrin ett nära samarbete med regeringen. Om deras lobbyverksamhet får effekt kan strategin försvagas.

Vad tycker du om förslaget?

– Jag tycker att strategin adresserar rätt frågeområden och den är bra som en miniminivå men den får inte urholkas. Jag hade gärna sett skarpare skrivningar om marknadsföring av alkohol och en tydligare definition av olika aktörers roller. Exempelvis när länderna ska skriva alkoholpolicy borde alkoholbranschen inte få blanda sig i det.

Varför ska vi ha en global alkoholstrategi?

– Långsiktigt har det stor betydelse för då finns frågan tydligt på den internationella agendan. Strategin blir ett första steg där länderna enas om alkoholen som ett folkhälsoproblem, därifrån blir det möjligt att jobba vidare med nya steg.

JOANNA WÄGSTRÖM

Nya metoder minskar smuggling

■ Tullen ökade sina beslag av viss narkotika, doping, alkohol och cigaretter under 2009. En ökad införsel och ett nytt effektivare arbetssätt ligger bakom rekordbeslagen enligt Lars Hansson på Tullverket.

Enligt Tullverkets statistik för 2009 har beslagen av cannabis och amfetamin, som liknar vanligt amfetamin men är starkare, mer än fördubblats och ligger på rekordnivåer jämfört med tidigare år.

– Införseln av drogerna har ökat men tullen har också blivit effektivare i sitt arbete, säger Lars Hansson som är Tullverkets nationella specialist på narkotika och doping.

Heroin och amfetaminbeslagen låg kvar på ungefär samma nivåer som under 2008. Kokain och katbeslagen ökade något medan ecstasy och opiumbeslagen minskade kraftigt.

Beslagen av dopingpreparat i tablettform och pulverform ökade kraftigt medan beslagen av flytande doping minskade något.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Över ett ton cannabis stoppades vid gränsen förra året, en fördubbling jämfört med året innan.

Införseln av internetbeställd alkohol har ökat markant. Totalt stoppades nästan 95 000 liter öl, vin och sprit som beställts över internet. Tullen stoppade även 348 000 liter starköl, 63 000 liter vin och 48 000 liter sprit som smugglats in från utlandet.

Beslagen av öl och vin ökade något jämfört med 2008 medan spritbeslagen minskade.

Cigarettbeslagen tredubblades jämfört med 2008, totalt rör det sig om 57 miljoner cigaretter varav drygt hälften är förfälskade.

JOANNA WÄGSTRÖM

FOTO: ROINE SANDLÉN/NORRAN

IOGT-NTO i Skellefteå är en av de föreningar som kämpar för att rädda kollot i Burvik.

IOGT-NTO kämpar för att rädda kollot i Burvik

BARN Sommarkollot i Burvik hotas av nedläggning och nu ger sig Skellefteås ideella föreningar in i kampen för att rädda kollot. 1,8 miljoner behövs för att kunna fortsätta verksamheten.

– Vi ska fan i mig rädda Burvik, säger Åke Eriksson från

IOGT-NTO. Han har fått med sig Stadsmissionen, Föräldrar mot Narkotika, IOGT-NTO och Frälsningsarmén och hoppas att ännu fler ideella föreningar kan gå samman och driva kollot gemensamt.

Ur nykterhetsrörelsens perspektiv handlar kampen om

kollot om att kunna erbjuda en rolig och helt alkoholfri plats för barn.

– Många barn är utsatta för alkoholens påverkan och en del av föräldrarna har problem. Burvik måste räddas!

MARIA ZAITZEWSKY

VÄXANDE ODLING AV MARIJUANA I SVERIGE

■ **Under förra året rapporterade flera medier att Sverige blivit självförsörjande på marijuana. I själva verket har detta varit känt i flera år. Däremot har odlingarna nu blivit större.**

Rikskriminalpolisens narkotikaexpert Stewe Alm berättar för Accent att polisen under det senaste året funnit hela hus som tömts för att ge plats åt marijuanaplantor. Odlingsmetoderna har varit vetenskapligt utformade och mycket effektiva.

Polisen har gripit vietnameser som satts att sköta växterna och som vistats i Sverige illegalt.

– Men de som ligger bakom odlingarna har vi inte fått fast, säger Stewe Alm.

Från flera håll i EU rapporteras om insmugglade vietnameser som tvingats arbeta på marijuanaodlingar. Det skriver Europol i sin senaste analys av organiserad brottslighet, och konstaterar att nu odlas det alltmer marijuana i EU-länderna.

Vietnameserna är ett nytt fenomen, bekräftar Stewe Alm, men de är inte hela förklaringen. Storskalig och organiserad odling har också spritt sig från det drogliberala Holland. Dessutom odlas sedan tidigare marijuana i mindre skala i människors hem.

Experter som Accent talat med menar att Sverige tidigare saknat en marijuanakultur, till skillnad från exempelvis USA. Men med odlandet har även rökning av marijuana nu blivit mycket vanligare.

– Detta läggs till en redan omfattande haschrökning, konstaterar polisens Stewe Alm.

Hasch som sedan årtionden är landets absolut vanligaste narkotika kommer liksom marijuana från cannabisplantan. Marijuana görs av växtdelarna och hasch av kådan.

Förut var marijuana svagare än hasch men moderna odlingsmetoder har jämnat ut skillnaden.

Marocko producerar liksom tidigare nästan allt, omkring 90 procent, av det hasch som säljs i Sverige. Marijuanas nya utbredning har inte minskat haschsmugglingen. Under 2009 tog Tullverket mer än ett ton av drogen i beslag.

– Det är den största mängden någonsin, säger myndighetens narkotikaexpert Lars Hansson.

TOBIAS LJUNGVALL

FOTO: MATEUSZ ATROSZKO

Storskalig och organiserad odling av marijuana är nytt i Sverige. Det senaste året har ett antal större odlingar stängts.

Industrihampa belastar polisen

NARKOTIKA Legal odling av industrihampa försvårar polisens arbete mot marijuana.

Industrihampa var tidigare förbjudet i Sverige, eftersom det är samma slags växt som används för framställning av marijuana och hasch. Men sedan flera bönder struntat i förbudet och 2003 fick rätt i EG-domstolen är odlingen till-

låten. För att hindra missbruk av industrihampa får dess blommor inte ha mer än 0,2 procent av det aktiva ämnet THC i sig. Men detta går bara att kontrollera i laborietester.

– En person som grips med marijuana kan påstå att det är industrihampa, säger polisens narkotikaexpert Stewe Alm.

Detta har inneburit en ökad belastning för Statens kriminaltekniska laboratorium, som tvingats utveckla nya analysmetoder för att se skillnaden.

Stewe Alm säger också att industrihampa ibland används för att maskera mer potent plantor avsedda för missbruk.

TOBIAS LJUNGVALL

Föräldrars alkoholvanor påverkar unga

ALKOHOL Hög alkoholkonsumtion hos föräldrarna gör att barnen dricker mer, visar ny forskning från IQ.

Föräldrarnas alkoholkonsumtion är ofta avgörande för hur mycket deras tonåringar dricker. Det visar en undersökning som Novus Opinion gjort på IQ:s uppdrag.

Av de föräldrar som inte dricker alls anser 91 procent att det är helt fel att bjuda minderåriga på alkohol. Bland de föräldrar som dricker 2-4 gånger i månaden anser 72 procent att man inte ska bjuda minderåriga på alkohol och bland dem som dricker flera gånger i veckan anser bara 65 procent att man inte ska bjuda sina barn. Ju mer föräldrarna själva dricker, desto mer tillåtande är de alltså när det gäller de egna barnens alkoholkonsumtion.

En anledning kan vara att föräldrarna tycker att det är svårt att förbjuda något som de själva gör. En annan att de tycker det är okej att barnen dricker eftersom de själva gör det. Tusen personer intervjuades inför undersökningen. Forskning från CAN visar att ungefär hälften av eleverna i årskurs nio har varit berusade.

MARIA ZAITZEWSKY

Eldsjälspris till Junis i Umeå

PRIS Ett par veckor före jul vann Junis utmärkelsen Årets Eldsjäl 2009 i Umeå. Motiveringen är att Junis står för en verksamhet där barn kan vara barn och där barnen står i centrum. Samt att Junis arbetar utifrån drogfrihet, demokrati, internationell och mänsklig miljö på ett generöst och inkluderande sätt.

Eva Andersson, socialnämndens ordförande i Umeå delade ut priset. Hon påpekar att Umeå är en stad som växer och att utanförskapet kan öka på grund av det. Tretton procent av Umeåborna känner sig ensamma och föreningar som Junis därför fyller en mycket viktig funktion.

MARIA ZAITZEWSKY

Stöd till föreningsliv i ny proposition

IDEELLT Bättre förutsättningar för folkrörelserna och det civila samhället är regeringens målsättning med propositionen "En politik för det civila samhället", som presenterades av integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni den 9 december. Ministern vill vidga begreppet civilsamhälle till att omfatta organisationer som vid sidan av sitt ideella syfte även

sysslar med icke vinstdrivande näringsverksamhet, exempelvis kooperativ och stiftelser. Hon vill också inkludera grupper som ställt sig utanför föreningslivet, men som ändå har ett ideellt engagemang.

Medlemsavgifter till ideella organisationer kan bli avdragsgilla och skatteavdrag kan införas för donationer till forskning.

IOGT-NTO:s förbundsordförande Anna Carlstedt är positiv till propositionen, som hon menar kommer att stärka dialogen mellan staten och civilsamhället.

– För IOGT-NTO:s del kanske den inte kommer att göra så stor skillnad. Vi är stora, etablerade och har inflytande och är dessutom inte så beroende av statsbidrag. Men för mindre aktörer är propositionen betydelsefull. Inte minst för att man föreslår att det ekonomiska stödet till organisationer ska bli mer långsiktigt. Detta gagnar givetvis också IOGT-NTO, anser Anna Carlstedt.

Hon är också positiv till att regeringen vill satsa mer på forskning om civilsamhällets insatser. Däremot är hon orolig för att den här frågan blir kvar på integrations- och jämställdhetsdepartementet.

MARIA ZAITZEWSKY

FOTO: PAWEL FLATO

Integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni

Hundra år gammal fana återfunnen

Tidigare ordföranden i föreningen Snöklöckan, Göte Johansson, tillsammans med husägaren Per Ekberg.

I RÖRELSE Det kom ett brev till redaktionen som berättar om en gammal välbevarad fana som nyligen hittades i föreningshuset Snöklöckan i Reftale i Jönköpings Län. Fanan, som är

i nyskick, har legat hårt ihop-rullad och fram tills nu undan-gömd. V.F.Ä.V står det i ett fält, vilket sannolikt betyder vårt fält är världen. Huset som fanan låg i byggdes 1912, så någon har

förvarat den och inte tagit fram den när den nya föreningen Snöklöckan bildades. Den ursprungliga föreningen hette Morgonrodnad och uppstod 1883.

MARIA ZAITZEWSKY

Fler än 300 gäster serverades på Bakfickans julbord för alla.

Lyckat julbord på Bakfickan

SOCIALT Bakfickans julbord har blivit välkänt i Umeå under de senaste åren och årets upplaga är inget undantag. Mer än 300 matgäster njöt av det magnifika julbordet, i klass med stans bästa, som serverades under de tre juldagarna. I motsats till restaurangernas julbord är Bakfickans tillgängligt för alla, även de som inte har några pengar.

– Det är jobbigt, men otroligt

roligt att se den gemenskap som råder mellan alla människor som besökt oss, säger Lars-Eric Ählén, ordförande i IOGT-NTO Medmänniska.

Han berättar att Bakfickan hade extra öppet under mellandagarna, då det bjöds på de läckerheter som blivit kvar, tack vare de generösa ICA-handlarna och grossisterna som sponsrat julbordet.

MARIA ZAITZEWSKY

48
procent

IDEELLT Det ideella engagemanget i Sverige ökar. Det visar en ny forskningsstudie från Ersta Sköndal högskola. Studien visar bland annat att 48 procent av svenskarna utför frivilliga insatser, vilket är en av de högsta siffrorna i världen. Fler män än kvinnor engagerar sig och mest aktiva är ungdomar samt 30–44-åringar. De insatser som ökar mest är hjälp till människor i utanförskap.

Studien visar att det ideella engagemanget ofta går i arv från föräldrar till barn och att den absoluta majoriteten av alla ideellt verkamma också är medlemmar i den organisation de är engagerade i.

MARIA ZAITZEWSKY

FOTO: TV3/CHRISTER EHRLING

Hans Wiklund och Hannah Graf leder Miljonlotteriet Lyckohjulet – ett spelprogram på TV3 som ska skapa nya intäkter till IOGT-NTO-rörelsen.

Miljonlotteriet inleder samarbete med TV3

I januari har ett av världens mest framgångsrika TV-format premiär i TV3 och TV8. Miljonlotteriet Lyckohjulet heter programmet som är tänkt att skapa intresse för Miljonlotteriet bland nya målgrupper.

Programmets förlaga "Wheel of Fortune" är ett av USA:s mest framgångsrika program och har efterföljare i såväl Sydeuropa som Asien. I Miljonlotteriet Lyckohjulet snurrar de tävlande på ett hjul samt löser ordpussel för att vinna fina priser – som i Sverige utgörs av de priser som Miljonlotteriet redan har.

Miljonlotteriets vd, Ludwig Alholt, tror att programmet, som är ett starkt och välkänt koncept, kommer att skörda stora framgångar och att

Miljonlotteriet blir ännu mera känt. Han hoppas nå nya målgrupper, bland annat de i yngre medelåldern.

Tanken med Miljonlotteriet Lyckohjulet är att skapa intresse för Miljonlotteriet och sälja ännu fler lotter. Programledare blir Hans Wiklund och Hannah Graaf.

– Valet föll på dem eftersom de är duktiga, trovärdiga och inte står i kontrast till våra värderingar. För oss är det viktigt att programledarna kan förknippas med vårt varumärke, säger Ludwig Alholt.

Programmet Miljonlotteriet Lyckohjulet kommer att sändas varje kväll, måndag till lördag i TV3 och TV8, mellan klockan 19 och 20.

MARIA ZAITZEWSKY

... och inför bingo på nätet

SPEL Miljonlotteriet fortsätter sin satsning på digitala spelformer och lanserar nu bingo på internet. Målet är att skapa ett större överskott till IOGT-NTO-rörelsen på ett ansvarsfullt sätt. Bingo-spel beräknas omsätta närmare en miljard kronor om året i Sverige och nu vill Miljonlotteriet komma åt en del av kakan.

– Vi är övertygade om att Miljonlotteriets nya bingo kommer att locka många spelare från konkurrenterna, säger Ludwig Alholt, vd på Miljonlotteriet i ett pressmeddelande.

Spelarna kommer att ha möjlighet att själv sätta gränser för sitt spelande, vilket ska förebygga problem.

PIERRE ANDERSSON

Tjeckien mest drog-liberala landet i EU

NARKOTIKA Från årsskiftet av kriminaliserar Tjeckien mindre innehav av de flesta narkotika-preparat, såväl cannabis och LSD som heroin och kokain. Grannländer och inhemska skeptiker oroas nu för att landet i Centraleuropa blir en ny drog-central.

Tjeckiska regeringen förklarar lagändringen med att så många ungdomar använder droger att det blivit ett "folkhälsoproblem" och att lindringen ska ses som del i brottsbekämpning. Skolelever 15-16 år i Tjeckien toppar med 45 procent enkäter i Europa om att någon gång använt cannabis. Nära en tredjedel av landets ungdomar missbrukar drogen regelbundet.

DRUGNEWS/SL

Junisdistriktet i Jönköping i konkurs

Efter flera års minus i budgeten har nu Junisdistriktet i Jönköping gått i konkurs. Men det handlar inte om fiffel, utan om en dålig förvaltning.

Junisdistriktet i Jönköping har gått i konkurs. Distriktet har under flera år dragits med svåra ekonomiska problem. Situationen blev akut när fakturor inte kunde betalas och det inte fanns pengar till lönerna. Dessutom försämrades verksamheten och antalet aktiva barn i föreningen sjönk från 3000 till 900.

– Trots massiva insatser från förbundet fungerade det inte. Det enda alternativet var en konkurs, säger Ann-Britt Hagel, förbundssekreterare på Junis.

Den sammanlagda skulden är på cirka 900 000 kronor. Men det är inte frågan om något fiffel, påpekar Ann-Britt Hagel, utan om en dålig förvaltning och en oförmåga att sköta ekonomin på ett tillfredsställande sätt.

Hur Junis Jönköpings framtid ser ut är svårt att sia om i nuläget. Först vid kongressen 2011 kan en ny distriktsstyrelse tillsättas.

MARIA ZAITZEWSKY

Förslag om moms för ideella organisationer

EKONOMI Ideella organisationer och trossamfund har hittills sluppit betala moms för sin verksamhet. Men nu kan det bli ändring på det. EU-kommisionen anser att de svenska momsreglerna ska innefatta även den ideella sektorn, varför regeringen nu föreslår att sektorn börjar betala moms på mellan 6 och 25 procent för

uthyrning av lokaler, försäljning och servering.

– Detta är givetvis negativt för oss. Det blir sämre ekonomiskt och mer administration för kassörerna ute i föreningarna, konstaterar Gazal Casselborg, jurist på IOGT-NTO.

Hon menar att förslaget går emot regeringens uttalade önskan att stärka den ideella sek-

torn. Vinnarna blir näringslivet, som slipper konkurrensen av de ideella organisationerna, som ju hittills kunnat hyra ut lokaler till ett lägre pris.

IOGT-NTO kommer, tillsammans med andra aktörer inom den ideella sektorn, att skriva en remiss i ett försök att förhindra att förslaget går igenom.

MARIA ZAITZEWSKY

Vi söker Ambassadörer

Under 2010 ska vi gemensamt sprida kunskapen om vårt samarbetet och de värden som finns både för medlemmar och för IOGT-NTO i rörelsens arbete mot alkohol och andra droger. Vi tror att ett bra sätt att göra det är genom närvaro vid olika förenings- och distriktsarrangemang. Därför söker vi dig som är – eller vill bli – en aktiv mötesdeltagare och som vill hjälpa till att sprida information om vårt samarbete.

Vi söker dig som tycker om att umgås med medlemmar i andra föreningar och i ditt distrikt. Din uppgift blir att vid olika arrangemang informera om SalusAnsvars medlemsförmåner och samarbetet med IOGT-NTO.

Som ambassadör får du:

- Några utbildningsdagar i Stockholm,
- Kontinuerlig information om kampanjer och nyheter,
- En kontaktperson på SalusAnsvar för snabb support,
- Ersättning för kostnader som porto och milersättning.

Dessutom får distriktet stöd till något projekt, arrangemang, fastighet eller liknande.

Ambassadörsupplägget genomförs som en test under tiden mars – oktober 2010.

Vill du veta mer är du välkommen att kontakta Birgitta Olli, SalusAnsvar, 08-55 54 50 04.

Skicka din ansökan/intresseanmälan senast den 19 februari 2010 till Birgitta Olli, SalusAnsvar, 106 77 Stockholm eller birgitta.oli@salusansvar.se

Besök www.salusansvar.se om du vill vet mer om SalusAnsvar.

IOGT-NTO

i samarbete med

SALUSANSVAR

SalusAnsvar – En del av **DnBNOR**

accent

Anmäl dig till Accents läsarpanel

Vi söker läsare som då och då kan tänka sig att svara på frågor från oss på redaktionen. Det kan gälla såväl synpunkter på det man läst i tidningen som åsikter om hur tidningen ska utvecklas framöver. Ta chansen att vara med och påverka!

Anmäl dig på

www.accentmagasin.se/panel

(PS. Samma efterlysning fanns i förra numret. Dessvärre var anmälningsformuläret trasigt just dagarna efter att tidningen kom ut. Nu är problemet fixat.)

Stockholms
Distrikttempels
Byggnadsförening upa
och Katarina
Templares
Byggnadsförening upa

**Årsmöte 15 mars
klockan 18.00
Plats: IOGT-NTO
Bergsundsstrand 43**

Sedvanliga
årsmötesförhandlingar
Ombud förutsätts
medföra giltig fullmakt.
Välkomna! Styrelsen

Varje dag kör i snitt 15 000 rattfulla på våra vägar. Av de fordonsförare som dör i trafikolyckor har cirka 30 procent alkohol i kroppen, vid singelolyckor är det nästan hälften. Rattfylla är ett mycket allvarligt trafiksäkerhetsproblem och för att komma tillrätta med det krävs kraftfulla åtgärder.

Kraftfulla åtgärder mot rattfylla

Ett viktigt arbete för att komma tillrätta med riskerna i trafiken står frivilligorganisationerna för. UNF är ett exempel på organisation som arbetar intensivt och mycket framgångsrikt med unga människors attityder till alkohol och riskerna med att dricka. IOGT-NTO:s kamratstödsarbete är ett annat som är av stor betydelse. Jag kan inte nog uttrycka min uppskattning för allt det fina arbete som tusentals personer varje år utför oavlönat runt om i vårt land.

Vid sidan av frivilligorganisationerna så har också regeringen ett ansvar för att minska trafikdöden. En särskilt effektiv åtgärd är alkoholås. Därför har alliansregeringen gett Transportstyrelsen i uppdrag att peka ut i vilka sammanhang och områden vi kan gå vidare och införa obligatoriskt alkoholås. Jag kan här se att det kan finnas behov av obligatoriskt alkoholås i både skolskjutsar, farligt gods-transporter och bussar i lokaltrafik. Den 1 mars ska detta arbete redovisas till mig och jag ser framför mig att vi redan under 2011 kommer att se en kraftig ökning av alkoholåsförsedda fordon på våra vägar.

Sedan tidigare har regeringen skärpt kraven för myndigheters inköp av fordon där alkoholås nu är en del. Under våren lägger också regeringen en proposition till riksdagen om obligatoriskt alkoholås för dömda rattfyllerister. Ett oerhört effektivt sätt att minska rattfyllorna då vi vet att en tredjedel av de som åker fast för rattfylla gjort det tidigare. Med alkoholås så håller vi alkoholpåverkade förare borta från trafiken men ger också hjälp bort från ett alkoholmissbruk. För som tidigare socionom och kurator så vet jag, precis som ni, att det är

just det som det handlar om. Många av de som idag kör rattfulla på våra vägar är människor som har problem med alkoholen. Med alkoholås så installeras inte bara ett lås i bilen utan det är också en åtgärd för att komma bort från ett missbruk.

"Redan under 2011 kommer vi att se en kraftig ökning av alkoholåsförsedda fordon på våra vägar."

FOTO: NÄRINGSDEPARTEMENTET

Iden politiska debatten förs ofta frågan om ett obligatoriskt alkoholås i alla nya bilar upp som en kraftfull åtgärd mot rattfylleriet. Sverige är ett av de länder i Europa med den äldsta fordonsparken. Alkoholås skulle i bästa fall finnas i alla våra fordon om cirka 30–35 år. Det är sannerligen inte en kraftfull politik. För det andra kräver ett obligatorium ett godkännande från EU. Under tio års tid har svenska regeringar försökt få ett stöd kring detta utan att lyckas. Sverige har mött inget eller litet stöd. Istället för att sitta med armarna i kors tänker jag på de sätt som jag kan medverka till att vi gör skillnad här och nu. Alliansregeringens strategi är att göra riktade åtgärder för alkoholås där vi gör störst skillnad. Med alkoholås till dömda rattfyllerister, i lokalbussarna, i skolskjutsarna och i de fordon som transporterar farligt gods så når vi långt.

Jag är oerhört stolt över att ha varit med att föra alkoholåsen från butikshyllorna in i våra bilar. Med de åtgärder vi nu gör så kommer också utvecklingen av alkoholåsen att ta fart och jag är övertygad om att med teknikens, bilköparnas och marknadens hjälp så kommer vi inom en inte alltför avlägsen framtid

se att fordonen levereras med alkoholås som standard. ■

ÅSA TORSTENSSON (C)
INFRASTRUKTURMINISTER

PRESSGRANNAR

Alkoholen i fokus

SVD BRÄNNPUNKT Robert Damberg i Uppsala ställer i en debattartikel frågan om alkoholen verkligen måste vara i fokus över julhelgerna: "Julen är en av de mest alkoholstinna högtiderna i Sverige, konstigt och paradoxalt nog. Systembolaget har extraöppet och säljer mer under julveckan än någon annan vecka på året. Det finns nog inte något barn som känner sig riktigt bekväm med att vuxna är påverkade av alkohol. Värst är det naturligtvis för alla de barn som växer upp med missbrukande föräldrar. Julen blir då höjden av ångest, då hela samhället stänger igen, och ingenstans finns att fly från helvetet hemma."

Tveksamma gåvor

DAGEN I en ledare kritiserar Dagen det nya förslaget till alkohollag: "Ömsom vin, ömsom vatten skulle man kunna säga. Men nog förefaller förslaget innehålla mer av vin i glaset än av vatten. Önskan att modernisera alkohollagstiftningen tycks ha fått ta överhanden över viljan att begränsa alkoholkonsumtionen. Ett exempel är att utredningens förslag om de nattöppna krogarna saknas i lagrådsremissen. Att det finns tillgång till alkohol vid extremt sena – eller snarare tidiga – tidpunkter på dygnet är en viktig förklaring till alkoholrelaterat våld. Utredningen ville därför sätta en absolut gräns för servering vid kl 03.00 men den tanken vann inte gehör hos regeringen."

SÖDERKÖPING

VÄXER SÅ DET KNAKAR

Marie-Louise Linné och Lena Svensson, ordförande i föreningen 79 Vidar, ser fram emot vårens alla aktiviteter i IOGT-NTO-huset.

Lovisa, Jesper och Lisa gillar att tillbringa tid i datorrummet. Men just den här kvällen är inte internetuppkopplingen färdig, så det blir att spela spel.

Margareta Jacobsson och Lisbeth Hagdahl är gamla i gården och har varit medlemmar i många år. De är spända av förväntan inför det nya i föreningen och ser en chans till återväxt genom de unga medlemmarna.

När IOGT-NTO i Söderköping bjuder in till kvällscafé och secondhandförsäljning för allra första gången är stämningen på topp. Hembakat fikabröd och kaffe finns att köpa till självkostnadspris och överallt står eller sitter grupper av nya och gamla medlemmar.

FAKTA

Föreningen 79 Vidar har funnits i Söderköping sedan 1881. Huset är byggt av medlemmar någon gång under förra sekelskiftet och har i alla år varit i nykterhetsrörelsens ägo. Föreningen har cirka 115 medlemmar. Den äldsta är 101 år. Ordförande är Lena Svensson.

TEXT OCH FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

Ute i entrén hänger secondhandkläder på en ställning. Lies Wiström plockar och sorterar och hänger upp. Hon berättar att kläderna har funnits här även före nyår, gåvor som medlemmar och andra har skänkt. Det är bara att lägga en slant i en burk och ta det plagg man vill ha.

– Det har fungerat jättebra! Vips så har vi fyrahundra kronor i burken, säger Lies glatt.

Hon, i likhet med de flesta som är här denna kyliga fredagskväll, är entusiastisk över att föreningen äntligen dragit igång sin verksamhet, som på sikt är tänkt att innefatta såväl yoga som friskvård,

samtal, kamrattstöd, kvällscafé, shower och – inte minst – ungdomsverksamhet.

LENA SVENSSON, eldsjäl och ordförande i föreningen Vidar, berättar att allt har gått väldigt fort. I augusti i fjol sökte man pengar från IOGT-NTO och kort därefter damp det ner 60 000 kronor i bidrag för att dra igång verksamhet och värva nya medlemmar. Det har gått över förväntan. I dag har föreningen 115 medlemmar och inget tyder på att det är stopp där. Tvärtom blir fler och fler nyfikna på föreningen, som

"Vi behövs verkligen här på orten, framför allt för de unga. Fritidsgården har lagt ner och de har ingenstans att vara."

tidigare fört en slumrande tillvaro. På en liten ort som Söderköping, med 6 000 invånare, sprids rykten snabbt.

– Medlemmar får vi via mun mot mun-metoden. Ryktet går och vi försöker värva alla vi träffar. Vi behövs verkligen här på orten, framför allt för de unga. Fritidsgården har lagt ner och de har ingenstans att vara. Det här gamla huset har en enorm potential och stora utrymmen, som vi vill utnyttja för att ge ungdomarna möjlighet att lana, spela dataspel, sätta upp föreställningar eller bara umgås.

Och nog har det vackra gamla huset, som är från 1881, potential. Utvändigt är det som taget ur en sagobok. Det ligger i en docksöt del av staden, som präglas av pitto-

Secondhand-försäljningen har gått bra. Folk plockar det de vill ha och lägger en slant i en burk. Lies Viström hjälper till, sorterar och hänger upp på galgar.

Vi stortrivs här! säger sjundeklassarna Lovisa, Mathilda, Tilda, Jesper, Markus, Lisa och Linnea

reska trähus. Invändigt finns en stor scen med tunga, röda draperier, stora golvtytor, ett kök och en enorm källare där man just nu är i full färd med att skapa mysfaktor för de ungdomar som hittar hit. Här finns ett spel/tv-rum med fåtöljer och soffor. I ett angränsande rum med datorer på långa rader finns Lovisa, Mathilda, Tilda, Jesper, Markus, Lisa och Linnea. De flesta går i årskurs sju. Och de har idel lovord att ösa över IOGT-NTO-huset.

– De som jobbar här är jättevlevliga och det är bra att det finns datorer och spel. Det är stort också, med många rum, vilket är bra om man vill vara lite för sig själv, säger Mathilda och får medhåll av sina kamrater.

DE ÄR GLADA över möjligheten att få vara här på fredagskvällar, eftersom det är dåligt med ställen för unga i byn.

– Fokus finns ju, det är en sorts ungdomsgård, men det är som ett enda stort rum där, inte så mysigt. Det här ligger centralt också, det är bra, konstaterar Lovisa.

Tanken är att ungdomarna själva ska få vara med och utforma källarlokalerna, utifrån deras egna önskemål och behov.

Det är något som tjejerna går igång på.

– Man skulle vilja sova över här. Och lana, funderar Tilda.

– Och ha stora mysiga kuddar och madrasser överallt, drömmer Linnea.

Redan på sportlovet är det tänkt att man ska ha möbelrenovering här, ett sätt att engagera tonåringarna. Huset och lokalerna och stämningen gillar de. Men långt ifrån alla som är här är medlemmar i nykterhetsrörelsen. Några av tjejerna vet inte ens vad IOGT-NTO är för något.

– Det ska vi ändra på. Vi ska jobba på att få med oss ungdomarna i rörelsen. Och via dem kanske deras föräldrar, säger Lena Svensson med ett leende.

Hon är full av tillförsikt inför framtiden och är eld och lågor över alla projekt som är på gång. Tanken är att huset ska bli levande igen och sjuda av liv, efter att ha inhyst mer "traditionella" medlemmar – äldre personer som samlas på möten och samkväm.

Marie-Louise Linné, en av de drivande bakom föreningens återuppståndelse,

"Vi ska jobba på att få med oss ungdomarna i rörelsen. Och via dem kanske deras föräldrar."

menar att ungdomsverksamheten kommer i rättan tid. När fritidsgårdar drar ner, behövs nya mötesplatser. Här kan föreningen göra skillnad. Och i och med att ungdomarna själva får medverka och utforma verksamheten, så är hon övertygad om att folk kommer att strömma hit. Redan ikväll känns det som succén är ett faktum.

VID CAFÉET STÅR Jan Nordin och langar mackor, bullar och kaffe till medlemmarna Margareta Jacobsson och Lisbeth Hagdahl. De ser bägge positivt på nytändningen.

– De unga behövs för att ta över efter oss äldre. Dessutom är nykterhetsrörelsen en nyttig skola i demokrati, många unga i dag vet inte vad föreningsverksamhet är för något, säger Margareta Jacobsson och försvinner in en hopar glada medlemmar som slagit sig ner vid några bord. Glädjen och välviljan är inte att ta miste på och när tjejerna från källaren kommer upp och börjar spexa på scenen till kända poplåtar är det många som drar på smilbanden. ■

Markus är uppsluktad av spelet Guitar Hero.

TRETJAKS BARNHEMSUTBYTE SÖKER FERIEFAMILJER FÖR BARN FRÅN RYSKA BARNHEM

På ryska barnhem finns många barn som förlorat sina föräldrar på grund av föräldrarnas alkoholmissbruk. Föräldrarna har antingen dött en för tidig död, eller helt enkelt frångått vårdnaden på grund av alkohol och droger.

DU OCH DIN FAMILJ KAN GÖRA EN INSATS FÖR DESSA BARN!

TBU arbetar, bland annat med stöd från Childhood, för att ge barn från ryska barnhem möjlighet att få uppleva några sommarveckor i en svensk familj.

INTRESSERAD?

Se vår webbsida **www.tbu.nu** eller kontakta Håkan Ernklev för mer information
hakan@tbu.nu 0511 - 290 18

HJÄLP OSS HJÄLPA BARN!

TBU är en ideell, politiskt och religiöst oberoende organisation med medlemsföreningar över hela landet. Sedan 1991 har organisationen arbetat för att ge barn från ryska barnhem en svensk feriefamilj under några sommarveckor. För barnen betyder vistelsen i ett hem oerhört mycket och som feriefamilj får man en insikt i och en kunskap om en helt annan kultur. Man vet också att man ger en hjälp som verkligen går fram - barnet är ju i familjen!

**SOBER
RESOR**

ISLAND – "Sagornas ö" 25–30 april

Upplev naturkrafternas och kontrasternas land, med aktiva vulkaner, stora glaciärer och heta källor men också dess historia, kultur och sagor. Under en vecka får du njuta av en unik kombination av säregen natur och mytomspunnen kultur

IRLAND – Den gröna ön 14–21 maj

Känn historiens vingslag vid gåtfulla stensättningar och boplatser från vikingatiden. Njut av det irländska landskapets skönhet, allt från subtropisk grönska till de karga klipporna vid Cliff of Moher i väster.

Vill du veta mer om våra resor?

Kontakta SOBER-resor, så sänder vi mer information.

Rotevägen 2, 433 69 Sävedalen.

Tel 031-265330. E-mail: soberresor@telia.com

www.soberresor.se

IOGTs världskongress

Alla IOGT-NTO-medlemmar är välkomna till sommarens stora IOGT-samling första veckan i augusti. Den kommer vara i vackra omgivningar i Gamlebyen i Fredrikstad - den bäst bevarade fästningsstaden i hela Nord-Europa. Här kommer IOGTare från hela världen mötas. Active sommercamp startar 31. juli, medan IOGTs kongress 3. august.

EXPERIENCE²⁰¹⁰
FREDRIKSTAD, NORWAY: JULY 31 - AUGUST 7

Se och upplev

- Konserter, seminarier och verkstäder
- Nattkafé och andra kvällsevenemang
- Förhandlingarna till IOGT International och Active
- Dagaktiviteter för barn

Fredrikstad, är en kuststad i Østfold fylke inte så långt från gränsen mot Sverige. Kommunikationsmöjligheterna är väldigt bra, med möjlighet att ta sig till staden med både tåg, buss och flyg.

Registrera dig som deltagare på www.experience2010.no. Här hittar du också mer information om priser, program, övernattingsmöjligheter mm.

www.experience2010.no

VODKADÖDEN

– EN PÅGÅENDE KATASTROF

Av **100** ryska män som i dag är **18** år kommer bara **40** att leva tills de är **60**. Minst **3** miljoner ryssar är alkoholberoende enligt officiell statistik, mycket talar för att den verkliga siffran är betydligt högre.

Det är svårt att hitta en fråga i Ryssland som är lika svårhanterlig som denna. Det verkar enklare att hantera kriget i Tjetjenien än kriget mot alkoholen.

Med en konsumtion på 18 liter ren alkohol per person och år är ryssarna världsmästare i spritdrickande. Nu vill president Dimitri Medvedev dra åt kranen, men spåren från tidigare försök förskräcker.

Accent skickade Maria Söderberg till Moskva för att ta reda på mer. Hennes slutsats är bedrävande: **"Ingen aktör – kanske med undantag från president Medvedev själv – ser själva alkoholen som ett problem. Det tycks som om det alltid är något annat som först behöver åtgärdas."**

Dagen efter festen vid Volgas strand. "Titta", säger XX, "de har plockat ihop alla ölf flaskor! Då var det inte så vilt här".

Få erbjuds vård mot missbruk i Ryssland. Problem med vodka betrakts mer eller mindre som ett normaltillstånd.

En busskur, en man, en cigarett och några flaskor öl vid Aleksandr Gribojedovstatyn.

RYSSLANDS KRIG STAVAS ALKOHOL

Krisen och kriget i Tjetjenien bleknar. Kampen om miljöförbättringar en lekstuga. Till och med gränskonflikten med Georgien tycks hanterbar i jämförelse med den lavin av missnöje som kraftiga inskränkningar av inköp av vodka och öl kan åstadkomma.

Alkoholen är det livselixir, som framförallt får den manliga delen av befolkningen, att både uthärda och glädjas, roa sig och oroas. Det finns inget tillfälle när det inte passar att ta sig en sup.

Nu säger president Dimitri Medvedev att det är dags ta itu med den pågående nationella katastrofen. Han uppges vara chockad över siffror som beskriver medelryssens årliga konsumtion: 18 liter ren alkohol. Det är ett svårslaget världsrekord (och dubbelt så mycket som i Sverige).

Kanske menar han allvar, för han har sagt sig uppmuntrad av den tidigare presidenten Michail Gorbatsjovs alkoholpolitik från 1985 till 1987, vilket i sig är modigt. Det är ett stort politiskt risktagande för Medvedev.

Inte ens Vladimir Putin vågade föreslå några egentliga åtgärder trots 1990-talets explosionsartade ökning av spritkonsumtionen. Under hans tid ökade istället öl- och vin- och spritkonsumtionen kraftigt. Knappt någon åtgärd i modern tid har fått den ryska allmänheten att ilska till så som Gorbatsjovs alkoholkampanj. Att den i ett senare skede visade sig ha räddat livet på närmare en miljon ryssar från att dö i förtid har blivit mindre omskrivet.

Den här frågeställningen blir min utgångspunkt. Jag uppsöker personer och platser under några dagar i Moskva med omgivning. Var befinner sig alkoholfrågan?

Min slutsats är att ingen aktör – kanske med undantag från president Medvedev själv – ser själva alkoholen som ett problem. Det tycks som om det alltid är något annat som först behöver åtgärdas.

Berusade poliser misshandlar och dödar

Säkerhetspådraget är stort. Den lilla mötesplatsen i centrala Moskva, vid statyn av författaren och diplomaten Aleksandr

Gribojedov, är avspärrat med kravallstaket. På ett lastbilsflak lyfts plankor undan och en scen träder fram ovanför banderollen: "Stoppa polisvåldet!"

– Den här aktionen är till för att uppmärksamma folk på hur polis och domstolar sätter sig över lagen och en protest mot hur poliser använt våld, säger Michail Kriger, arrangör av aktionen och affärsman.

En rad händelser den senaste tiden har uppmärksammat. I november 2009 sparkade tre berusade polismän ihjäl en 19-årig man i Moskva i närheten av tunnelbanestationen Kusminki. En av polis-männen har åtalats, de två andra är ögonvittnen.

Ett halvår tidigare, i april 2009, sköt en polischef för en av Moskvas stadsdelar ihjäl två personer och skadade fler. I berusat tillstånd hade han tagit ett vapen och åkt iväg till ett köpcentrum i en svarttaxi. Efter att ha dödat chauffören tog han sig in i en butik och sköt vilt omkring sig. När polis kom till platsen sköt han även mot dem. Den tidigare polischefen är nu åtalad och riskerar livstids fängelse.

– Det är klart att alkohol har en bety-

Karina Kotova, 31 år, delar ut flygblad och hon lyckas fånga många uppmärksamhet. Polisvåldet är en stort debattämne.

ВОДКА

dande roll i dessa fall, säger Michail Kriger, men vi kan aldrig veta exakt. Idag vill vi främst visa vår solidaritet med de anhöriga.

Aleksandr Gribojedov blickar ned från sin staty över de nära hundra femtio demonstranterna. Han blev själv dödad i ett upplopp i Teheran 1829, endast 34 år gammal. Gribojedov skrev komedier, den mest kända med titeln "Förnuft skapar elände".

ANDRA SOM IAKTTAR tillställningen med neutral uppsyn är de tiotal polismän som står intill kravallstaketet och tvingas lyssna till ett dussin talare som talar om elände, men mindre om förnuft inom poliskåren. Polismännen visar inte med en min vad de känner.

– Jag har fått rådet att aldrig titta en polis i ögonen på kvällen, säger en 18-årig svensk student i Moskva.

– De kan göra vad som helst mot dig, du kan inte försvara dig, säger en 55-årig rysk översättare.

– Varsågod! Tag gärna! säger en ung kvinna utanför kravallstaketet och delar ut flygblad.

"1 november 2009 sparkade tre berusade polismän ihjäl en 19-årig man i Moskva vid en tunnelbanestation."

Hon heter Karina Kotova och är lärare och forskare, 31 år gammal.

– Men i dag är jag bara en volontär bland andra, ler hon. Jag är verkligen missnöjd över polisen i mitt land.

I vilken utsträckning tror du att alkohol är inblandad i våldsamheterna?

– Det är klart att det finns med! Men problemet är mycket mer omfattande, alkoholen är inte det viktigaste som vi måste bekämpa.

Efter två timmars möte, som visar sig bli ytterst fredligt, vänder folk hemåt. Vinden tar tag i jackor och sjalar. Regnet kommer. Det är lördag afton. På busshållplatsen sitter en överförfriskad man med en burk öl och försöker fumligt tända en cigarett.

Centrala Moskva är en lugn plats.

Berusade personer skriker och skrälar inte på gatorna. Däremot ser jag en person som segnar ned på gatan mot ett staket; proppat klädd i halvlång rock.

Här och var står klungor av ungdomar med en flaska öl i handen. På parkbänkar sitter förälskade par, utan annat ställe att träffas på en utomhus. Eftersom det är möjligt att köpa alkohol dygnet runt i vanliga livsmedelsbutiker är tillgängligheten stor. En halvlitersflaska vodka kostar inte mer än 14 svenska kronor. I kiosker säljs däremot ingen starksprit, men utbudet är stort av starköl och cocktails med en alkoholstyrka på upp till tretton procent.

Kvinnors läge utsatt

Polisens brutalitet har blivit en stor nyhet i Moskva. En annan fråga som tränger igenom mediebruset under mina dagar här är en rapport om våld mot kvinnor från centret mot våld mot kvinnor, Anna. De har tagit fram statistik som visar att 14 000 kvinnor varje år dör i Ryssland till ►

Hon för en outtröttlig kamp och hämtar inspiration från Sverige: Marina Pisklakova-Parker, organisationen Anna, Nationellt center som arbetar förebyggande mot kvinnovåld. "Mitt mål är att förändra politiken", säger hon när vi besöker parlamentet intill Röda torget.

följd av våld i hemmet.

Nästa dag möter jag grundaren till organisationen Marina Pisklakova-Parker.

– Alkohol är inte orsaken till våldet mot kvinnor, men det påverkar det förstås, säger hon.

– Missbruket tas som en ursäkt för både kvinnor och män. "Jag var berusad och minns inte", får vi ofta höra från mannen. Kvinnan kan också finna stöd om att "han egentligen inte är sådan, bara när han dricker". Samtidigt visar vår erfarenhet att alkohol även kan minska aggressivitet och spänning mellan paren. När spriten är helt borta ur bilden framstår problemet i all sin nakenhet.

Marina Pisklakova-Parker tänker på ett fall där kvinnan fick sin man att sluta dricka under längre period. Men när han varit nykter i några månader kom våldet mot henne tillbaka. Det blev värre.

PÅ EN BEFOLKNING av 150 miljoner finns inte ett enda skyddat boende för kvinnor och barn. Inte ens i huvudstaden Moskva. Anledningen är att kvinnan ofta behöver skyddat boende för både sig och sina barn, och eftersom föräldrar alltid har laglig rätt veta var deras barn befinner sig kan

en pappa leta rätt på sin familj.

Det är extremt sällsynt att polis ingriper i hem där kvinnor blir slagna. Organisationen Anna kan bara, sedan de grundades 1995, påminna sig ett enda fall som resulterat i ett rättsligt efterspel i domstol trots de 212 000 anmälningar som årligen kommer in till polismyndigheten.

Hur är detta möjligt? Jag sitter fullständigt utmattad på stolen framför henne.

– Vi frågar oss själva, säger Marina Pisklakova-Parker och tittar ut mot lokaler i på en gård i centrala Moskva.

HON HAR FEM medarbetare på plats. Under åren har de lyckats etablera sig som en av de främsta i arbetet för kvinnors rättigheter. På väggen finns ett porträtt med Marina Pisklakova-Parker och en av hennes vänner Hillary Clinton.

Själv säger hon att Sverige gett henne inspiration för att arbeta med frågorna. Det avgörande studiebesöket ägde rum på Kriscentrum för kvinnor i Göteborg 1993.

– Vi måste försöka. Jag älskar mitt land.

"Men viktigast är att kontrollera spritens kvalitet. Här finns det många förfalskningar och folk dör av förgiftad sprit."

Själv hämtar jag kraft i minnet av mor-mor, hon hette Anna, och påminde i allt det svåra om att "jag måste vara stark".

Trots att det inte är en huvudfråga för organisationen vill jag att hon formulerar åtgärder mot alkohol. Hon får helt enkelt för en stund agera minister.

– Först och främst skulle jag se till att minska antalet berusade tonåringar. Det måste vara absolut förbjudet att köpa sprit om man är under 18 år. All alkoholreklam måste förbjudas. Men viktigast är att kontrollera spritens kvalitet. Här finns det många förfalskningar och folk dör av förgiftad sprit. Främst låginkomsttagare drabbas. Bara förbud löser inga problem. Det visade Gorbatsjovs politik på 1980-talet. Var och en måste själv bestämma.

Vad behöver göras för att minska våldet mot kvinnorna?

Tuffa damer, många fighter. Det här är kvinnor som bär upp samhället: Tamara Ivankjevitj, Nadja Kavalerova, och Svetlana Tjo. "När Sovjetunionen ombildades 1991 skulle männen satsa på affärer, kvinnorna värnade familjen mer".

– Jag har slutat tro på information och behandling. Vi måste ha en ny politik. Det krävs lagändringar som skyddar kvinnorna.

Därmed råder ingen tvekan om var bilden på Marina Pisklakova-Parker ska tas. Det ryska parlamentet! Efter en tjugominuter lång promenad står vi framför den mäktiga granitgrå byggnaden som reser sig som ett berg intill Röda torget.

I det kollektiva Ryssland är historien rik på individer som förflyttat just berg; moraliskt, andligt – och bildligt. Jag ser på den beslutsamma Marina och tänker att hon – utan tvekan – en dag kommer att föra frågan ända fram till den beslutande nivån.

"Hjärnkapacitet förhindrar alkoholism"

Söndag morgon tar jag tåget till Dubna, två timmar resa norrut. Staden ligger intill den mäktiga floden Volga. Här placerades Sovjetunionens kärnkraftsforskning 1956 och hit kom fysiker från när och fjärran. En av dem var medborgarrättskampen och kärnfysikern Andrej Sacharov som 1975 fick Nobels fredpris.

Det är två dagar efter terrordådet på

nattåget mellan Sankt Petersburg och Moskva där 26 människor fick sätta livet till. Men ingen förhöjd säkerhet märks på tågstationen, ej heller i tågvagarna.

Det tar en halvtimme att nå utkanten av Moskva, som är Europas folkrikaste stad. Med ytterområden finns här 14 miljoner invånare och inflyttningen ökar.

I Dubna möter jag tre kvinnor. De ser sig själva som överlevare från andra världskriget. Nadja Kavalerova, 60 år, berättar om hur hennes familj mirakulöst överlevde blockaden i Leningrad (idag Sankt Petersburg), Tamara Ivankjevitj, 63 år, kommer från dåvarande Stalingrad (idag Jekaterinenburg), där hennes föräldrar slogs mot tyskarna, och Svetlana Tjo, 58 år, kommer från Perm i Uralbergen.

Deras familjer fanns med i den första inflyttningsvågen till Dubna. Men efter 1980-talets slut falnade glansen av den internationellt framstående staden. Med Sovjetunionens kollaps stängdes fabriker och det internationella utbytet minskade.

– Kvinnorna var uppfinningsrika och försökte hitta nya uppgifter i samhället. Männen satsade ofta på affärer, men resten började suppa ned sig, säger Tamara Ivankjevitj.

FAKTA RYSSLAND

- Närmare hälften av alla ryska män och 17 procent av kvinnorna har allvarliga alkoholproblem, enligt ryska hälsovårdsdepartementet. 2,2 miljoner ryssar vårdas på sjukhus för alkoholism och 110 000 av dem är minderåriga. (2008).
- En studie av dödsorsaker i ryska Udmurtien visar att två av tre män som dör i åldrarna 20–55 år gör det berusade.
- Ökad alkoholkonsumtion och sämre socialt skyddsnät efter Sovjetunionens sönderfall bidrar till att ryska mäns förväntade livslängd sjunkit och är nu 58 år.
- Befolkningsprognoser varnar för att den ryska befolkningen kommer att minska drastiskt, från cirka 140 miljoner idag till drygt 100 miljoner invånare om 60 år.
- Nya dödsfall som nyligen presenterats visar att dödligheten är tre gånger högre bland ryssar i arbetsför ålder jämfört med andra i-länder.
- Bland ryska män kan 59 procent av de för tidiga dödsfallen kopplas till alkohol. Bland kvinnor är motsvarande siffra 33 procent. Vanligaste orsak till dödsfallen var alkoholrelaterade olyckor, våld, alkoholförgiftning och akuta hjärtsjukdomar.
- De alkoholrelaterade dödsfallen har varierat kraftigt i takt med att konsumtionen ökat eller minskat. Lågst var dödligheten i mitten av 1980-talet då Sovjetunionens dåvarande president Gorbatsjov kraftigt försökte begränsa supandet. Högst var alkoholskadorna efter Sovjets fall 1991 då dödsfallen ökade explosionsartat och ultraliberalism rädde på alkoholområdet.

45 år? Katja Gortjakova, 17 år, och Sergej Bujlov, 19 år, i Dubna gissar medellivslängden i Ryssland.

– På något sätt var det som att kvinnorna värnade mer om familjen och kunde lättare anpassa sig. De var heller inte vana att dricka sprit.

– När vi var unga var det sällan någon vodka eller champagne som serverades. Vid något enstaka tillfälle kunde det bjudas på ett glas. Öl var inte alls populärt, minns Svetlana Ivankjevitj. Hon har arbetat med internationella kontakter på ett av forskningsinstituterna i hela sitt yrkesliv.

– Efter perestrojkans år blev det inne med att fira allt med alkohol. Idag dricker vi vin regelbundet och ibland vodka. Allt är mer tillgängligt och accepterat.

NADJA KAVALEROVA beskriver hur hennes 28-årige son dricker öl med sina vänner. Yngre drar runt mellan Dubnas få restauranger och barer under helgen.

– De kulturella möjligheterna för familjerna är små. Om en tvåbarnsmor vill ta tåget till Moskva för att visa barnen staden och gå på museer kostar det henne en fjärdedel av lönen.

Ändå anses Dubna alltjämt som en bättre plats än de flesta mindre städer i Ryssland. Mina tre vänner menar att befolkningen i staden har större motståndskraft mot

"Efter perestrojkans år blev det inne med att fira allt med alkohol. Allt är mer tillgängligt och accepterat."

missbruk. De är mer utbildade, och därmed mer intelligenta – god hjärnkapacitet förhindrar alkoholism, som de uttrycker det – och här erbjuds en aktiv fritid med segling och bad. Sysselsättningsnivån är, trots allt, bättre än i övriga Ryssland.

VI TITTAR GEMENSAMT på Dubnas statistiska underlag. Läsningen är knappast munter och följer i stort sett landet i övrigt. Här kan utläsas att vart fjärde dödsfall bland kvinnor och vart tredje dödsfall bland män är alkoholrelaterat. Denna grupp avser pensionärer; pensionsåldern för män är 60 år, för kvinnor 55 år. En annan uppgift visar en jämn fördelning mellan pojkar och flickor. Fram till 18 år finns det 49,2 procent flickor och 50,8 procent pojkar i Dubna. Men när siffrorna jämförs i gruppen för arbetsför ålder (upp till pensionsålder) är det 54,8 procent kvinnor och 45,2 procent män.

Vid den mäktiga floden Volga vandrar ett ungt par. Det är Katja Gortjakova, 17 år, och Sergej Bujlov, 19 år. Hon studerar nanoteknologi och han är svetsare. Men eftersom det finns så

få arbeten i Dubna kommer Sergej att försöka hitta ett arbete i Moskva.

Vad tror ni att medellivslängden för män är i Ryssland?

– Kanske 45 år, eller litet mer? säger Katja och Sergej nickar.

Och för kvinnor?

– Kanske 50 eller 60 år, tror båda.

Vi diskuterar siffrorna. De har ju gissat alldeles för lågt, men troligen ett uttryck för att livet synes så oändligt långt när man är ung. Eller?

– Världen kommer ändå att gå under snart. 2012, säger Sergej. Katja skrattar.

– Det är klart att vi vill leva längre!

De ställer upp på bilder och vi hittar en plats med en grön granskog bakom.

Om man ska leva länge, hur ser receptet ut då?

De är helt överens:

– Man ska inte röka eller dricka vodka. Och så ska man sporta! ■

Gorbatjov ströp vodkafloden på 1980-talet

Kampanjen som lyckades blev den mest hatade

I mitten av 1980-talet tog Michail Gorbatjov till drastiska metoder för att få bukt med alkoholproblemen i landet. Konsumtionen och dödligheten minskade kraftigt men folkets missnöje och minskade intäkter till statskassan gjorde att projektet blev kortlivat.

Sovjetunionens 1980-tal blev turbulent. Den ekonomiska krisen förvärrades. Den 11 mars 1985 initierade Michail Gorbatjov en omfattande kampanj mot alkohol. Han hade bara hunnit vara president i två månader, men planen fanns redan.

Hans företrädare Jurij Andropov lade fram strategin 1982 för att Ryssland skulle tillnyktra. Ett bekymmer var att intäkterna från alkoholförsäljningen vid den här tiden stod för närmare tjugo procent av landets budget. I Andropovs strategi fanns en långsiktig idé om att minska konsumtionen med elva procent varje år.

FÖR ATT FÅ befolkningen att mjukna inför omställningen ville man införa barer och caféer med servering av öl och vin, istället för vodka. Andropov introducerade även

"Andropovka" den 1 september 1982, en billig vodka som skulle föregripa de kommande förändringar med restriktioner. De stora förändringarna uteblev dock – däremot blev den billiga "Andropovka" populär.

Med Michail Gorbatjov som president iscensattes strategin under det sedvanliga sovjetiska slagordet om "mobilisering": Minskade öppettider för butiker med alkoholförsäljning, lagstiftning om omhändertagande av missbrukare, hembränning förbjöds, alkoholfabriker stängdes och priset på alkohol höjdes kraftigt. Landet skulle torrläggas.

VINDRUVSODLINGAR I Georgien och Moldavien förstördes och i de lokala partidistriktet tävlade man om vem som snabbast och mest effektivt kunde minska konsumtionen. I mobiliseringen fanns även andra åtgärder som kamp mot korruption och prostitution. Fler sjukhus byggdes för att ta hand om alkoholskadade.

FOTO: PIETRO NAJ-OLEARI

Gorbatjov.

I takt med att landets ekonomi samtidigt försämrades började befolkningen ilska till. Kampen mot spriten uppfattades som alltför drastisk och orättvis.

Efter två år blåstes alkoholkampanjen av. 1987 var en vändpunkt och ett katastrofår för det sovjetiska systemet som helhet; gas- och oljeintäkterna sjönk kraftigt och statens lånebörda ökade dramatiskt. På grund av Gorbatjovs torrläggning rasade intäkterna från alkoholförsäljningen och sovjetsystemet började för första gången få svårigheter att betala ut lönerna till statsanställda.

DEN 1 JANUARI 1988 meddelade premiärminister Nikolaj Ryzjkov att man åter successivt skulle öka produktionen av vin och sprit. Hembränning för eget bruk blev åter lagligt.

Alkoholforskaren Alexander Nemtsov skriver i sin bok "Rysslands alkoholhistoria", där de flesta uppgifterna här är hämtade ifrån, att kampanjen var "skandalös, men konsekvent".

Resultatet blev en kraftfull snabb tillnyktring på bred front. Särskilt dödstalen bland män sjönk kraftigt de sista åren av 1980-talet. ■

ALKOHOLKONSUMTION Ryssland 1982–2009

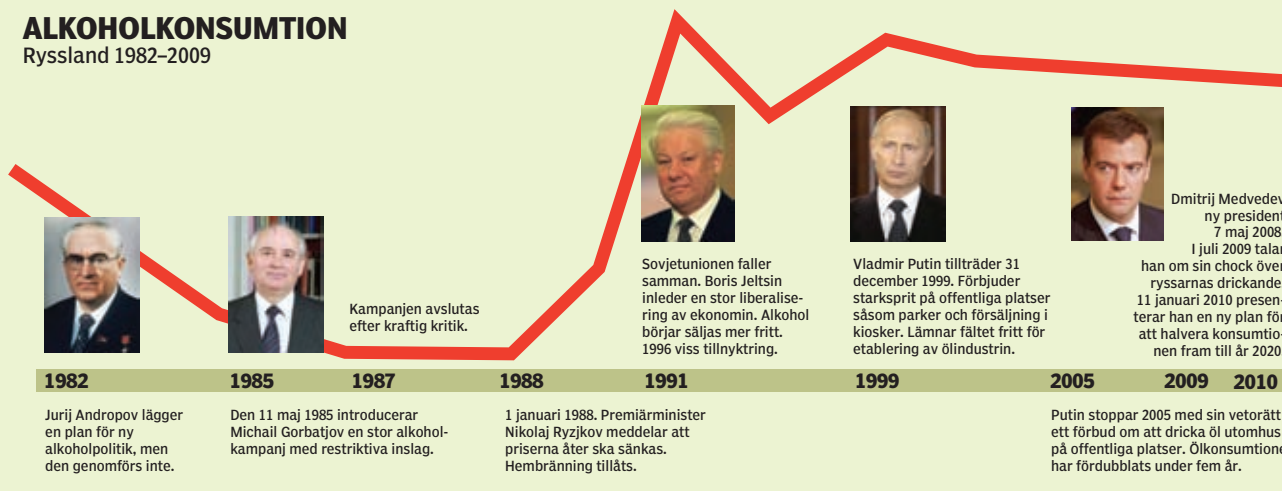

ILLUSTRATION: MARIA SÖDERBERG / FOTOGRAFIER: OFFICIELLA / ÖVERSÄTTNING FRÅN ALEXANDER NEMTSOV'S BOK: LANA WILLEBRAND

Oleg Zykov är rådgivare till president Medvedev. Hans främsta idé är att stödja barnen och ungdomars rättigheter i samhället. Den svenska drogpolitiska linjen är han inte förtjust i. I stället framhåller han den norske professorn i kriminologi Nils Christie. "Hans bok Den gode fienden har jag satt i händerna på både Putin och Medvedev!".

"Det finns inga enkla åtgärder"

President Medvedevs medhjälpare tycker inte att spriten är det primära problemet.

Oleg Zykov är en av Rysslands mest välmeriterade alkoholläkare. Han leder organisationen "Nej till alkoholism och drogberoende" i Moskva och ingår i president Dmitri Medvedevs forskningsråd.

– Det är en plattform där jag kan agera nära makten, säger Oleg Zykov bestämt på sitt maximalt överbelamrade kontor. Besökaren invaggas dock omedelbart i känslan av en extrem ordning. Hans arbetsrum ligger i den erkända alkoholkliniken i Moskva. Här träffas regelbundet Anonyma Alkoholister och andra förgreningar inom AA-rörelsen.

MEN INNAN intervjun fortsätter säger Oleg Zykov:

– Åh, Sverige! Jag tycker inte om den högljudda restriktiva synen på drogpolitiken som ni bedriver! För mig framstår den som ett hyckleri.

Bakgrunden till utfallet är att han anser efterfrågan vara boven i dramat. Inte tillgången. Han ansluter sig till WHO, Världsoorganisationens strategi, som han menar sätter idén om ett friskt liv främst.

– Det är det primära! I andra hand gäller det att fokusera på riskgrupperna och i

tredje hand på de som redan är beroende.

Vad anser du att man ska göra i Ryssland?

– I första hand måste vi se till hela systemet av åtgärder och lyfta fram barnens rättigheter. Det är den rättsliga grunden för barn under 18 år som är viktigast. Det är ju självklart – om inte barnen trivs i sina familjer så söker de sig till droger, sprit och kanske brottslig verksamhet. Jag har aldrig upplevt att ett barn är själva problemet, utan det ligger i familjen eller hos samhället.

OLEG ZYKOV ANSER att det är en kulturell fråga att brottas med. Vi har alkohol i vårt samhälle, säger han, men i Latinamerika tuggar man kokablad. I Gorbatsjovs alkoholstrategi finns inget att hämta.

– Det vi lärde oss av detta är att man inte kan skilja på samhället och de psykoaktiva drogerna till vilken alkoholen räknas. Det var en mekanisk politik. Tillgången på berusningsmedel blev ändå densamma och befolkningen sökte substitut inom andra områden. Narkotikamissbruket började breda ut sig, det är ett exempel.

Vilken åtgärd förespråkar du?

– Det finns inga enkla åtgärder. Idag villar politiken på enskilda aktioner som storleken på flaskor eller prissättning. Det jag nu arbetar med är ett förslag till säkerhetsrådet om handlar om säkerhet

för barnen. Mitt förslag är att vi skapar en stor fond med kraftfulla resurser för att stärka det lokala och regionala arbetet för barn och ungdomar. Jag eftersträvar någon form av barnombudsman.

Vilken betydelse har alkohol för Rysslands befolkningsproblem? Befolkningen dör tidigt och det föds få barn.

– Det är så sant att alkohol står för en betydande del. Men problemet ligger i samhället. Spriten är inte det primära, ja, man kan säga att djävulen sitter inte i drogen eller i spriten. Det är människans val som avgör.

Hur ser en sådan politik ut, konkret?

– Du måste fråga de som ansvarar för de politiska besluten. Vi har gott om politisk demagogi i det här landet. Under en period på 1990-talet tjtade administrationen om "nej till narkotika" och det avsattes stora resurser. Resultatet blev att många ungdomar började dricka i stället.

UNDER MINA DAGAR i Ryssland har jag flera gånger lyssnat till personer som säger att staten vill ha fulla viljelösa människor som inte ställer till politiska problem. Till och med alkoholforskaren Alexander Nemtsov anser det.

– Jag tycker det är nonsens! Självklart vill president Medvedev och andra makt-havare att situationen ska bli bättre. Men vi har en svår strid att utkämpa. ■

Männen försvinner in i berusningens dimma. Kvinnorna blir kvar i livets mitt. De flesta barn får aldrig se en morfar eller en farfar. Maria Söderberg skriver om ett land där hälsotillståndet liknar krigets.

MEDVEDEV KAMPANJAR FÖR NYKTRARE RYSSLAND

”Om man ska vara uppriktig så har det inte skett några som helst förändringar, inga alls, man måste vara ärlig.” Orden kommer från Rysslands president Dmitri Medvedev. För en tid sedan tog han initiativet till en kampanj som ska begränsa alkoholskadorna i landet. Men det går trögt.

Hittills har Medvedev föreslagit hårdare kontroll över alkoholförsäljningen, särskilt till unga. Fler åtgärder är att vänta eftersom man bara börjat ompröva politiken. Medvedev betonar också att bara om Ryssland kan erbjuda goda levnadsvillkor i en bred bemärkelse så kommer vodkadricket att minska på allvar.

Medvedev.

Vid årsskiftet infördes ett minimipris på vodka i Ryssland. Den nya lagen innebär att en halvliter vodka inte längre får säljas billigare än 89 rubel (21 kronor). I praktiken innebär detta nästan en fördubbling av priset för de

billigaste vodkasorterna.

Man har bland annat skärpt kampen mot rattfylla. Som en liten lektion visade rysk tv nyligen hur Medvedev och premiärminister Vladimir Putin gick på en mindre restaurang för att se Ryssland spela fotboll mot Argentina. Putin beställde ett stort glas öl och Medvedev te. Efteråt åkte de iväg i bil – med Medvedev bakom ratten.

Som ett led i kampen mot alkoholismen har Medvedev också bestämt att ölflaskorna ska bli mindre. Den vanliga storleken är nu en halvliter, men det finns också stora plastflaskor på två, tre och ännu fler liter. Enligt åtgärdslistan som Medvedev bestämt ska 330 ml bli den största tillåtna storleken på ölflaskor och burkar. Förpackningarna ska också få en varningstext.

AV MARIA SÖDERBERG

Ar 1988 stod jag för första gången på Röda torget i Moskva. Jag minns hur vår ryska guide Olga skämtade om den tidigare generalsekreteraren Brezjnevs. Efter några glas vodka kunde han ses köra ut från Kremli och ratta en Rolls-Royce. En natt hade han krockat med en lastbil. Bilen finns idag – med intryckt front – på Motormuseet i Riga, men om det var presidenten som åstadkom skadan är tveksamt.

Men nu börjar vodkaskämtan få en besk smak. Från 1980-talets perestrojka går en förskräckande linje till dagens – katastrojka. Hälsotillståndet liknar krigets. Alkoholforskaren och läkaren Sergei Poljatkini vid NAN, Fonden mot alkoholism och drogmissbruk, anser att man får räkna med förluster.

– En tredjedel är intelligenta nog att inte suppa ihjäl sig, en tredjedel får svårt att anpassa sig och den tredje gruppen...

Jag inväntade oroligt fortsättningen på andra skrivbordet.

– De klarar inte omställningen. Och dör.

Kvällen innan hade jag suttit på café intill den resliga statyn av nationalskalden Aleksandr Pusjkin. Framför mig en 49-årig kvinna, talpedagog med mångårigt arbete vid Moskvas teatrar. Hennes berättelse var så vanlig att den bara av just detta skäl blev intressant. Hon hade nyligen beslutat sig för att flytta ifrån sin man efter 25 års äktenskap.

– Vi hade varit gifta tre år när jag anade att det fanns problem. Om vi delade en flaska vin ville han alltid ha mer. Till sist kunde han inte vara nykter på sitt arbete som framgångsrik försäljare. Under alla år trodde jag att det var möjligt att rädda honom. Men nu har jag gett upp allt hopp. Han valde spriten och inte familjen.

Idag bor hon i sina föräldrars lägenhet och han kvar i deras gemensamma tillsammans med akvariefiskar och krukväxter. De gånger hon har föreslagit att de formellt ska dela upp allt säger han bara ”Jag dör snart, då får du allting”.

Männen försvinner in i berusningens dimma. Kvinnorna blir kvar i livets mitt.

De flesta barn får aldrig se en morfar eller en farfar.

Inte undra på att president Dmitri Medvedev är chockad. Hur ska Ryssland tackla problemet när så få anser att själva alkoholen kan vara ett problem och att man – liksom i krig – får räkna med dödliga förluster? Min talpedagog lär få dela sin erfarenhet med många, många medsysstrar inom den närmare framtiden. ■

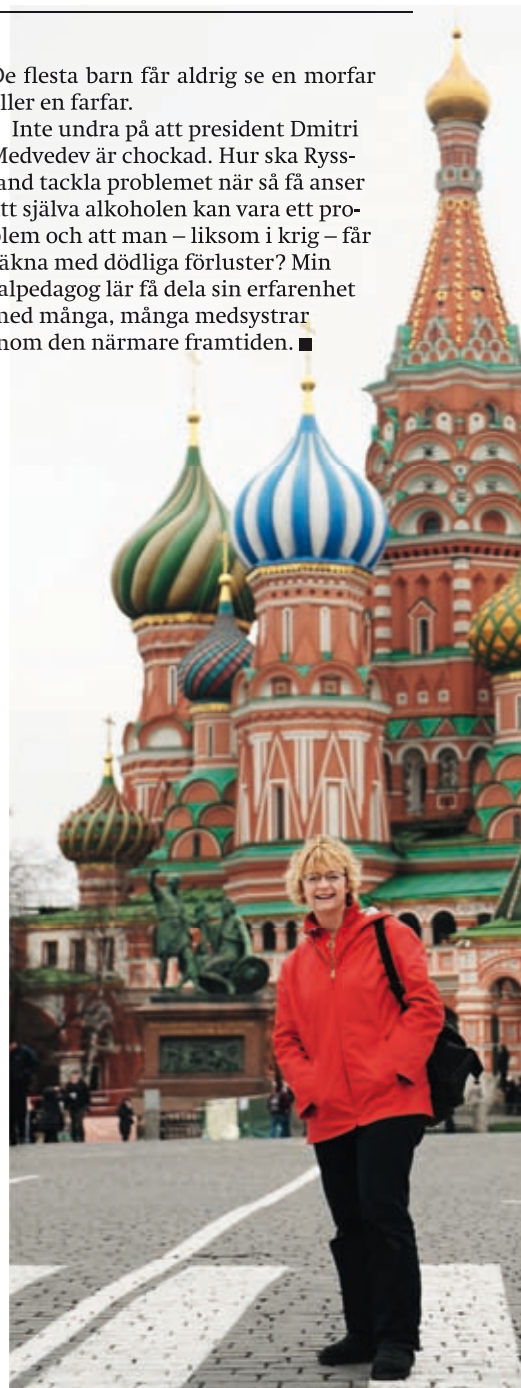

FOTO: ANNA SUNDELIN

Efter 25 års missbruk var Johnny Andersson trött på knarkandet och hade inga stora problem att sluta. Däremot hade han nästan inga drogfria vänner kvar och behövde skaffa nya.

Nya vänner vägen tillbaka till livet

TEXT: SOFIA STÅHLSPETS FOTO: JESSICA LUND

För två år sedan tog Johnny Andersson amfetamin för sista gången. Sedan dess är han drogfri. Trots att det har varit oerhört tufft ång-
rar han inte sitt beslut en sekund.

– Men det tuffaste var inte att sluta knarka, säger han, utan det sociala.

De drogfria kompisarna hade försvunnit, men Johnny hade turen att ha en vän som själv slutat knarka. Vennen gav honom mycket stöd i början och fick honom att byta bostadsort.

– Vill man bygga upp ett nytt liv är det bra att flytta, säger Johnny. I sin hemstad blir man lätt stämplad som "pundaren" både av vanligt folk och av poliser.

EN FLYTT GÖR ÄVEN att man kommer längre bort från sitt gamla umgänge. Johnny valde att bryta kontakten med missbrukarkompisarna.

– Jag tror man behöver det för att gå vidare. Gamla kontakter blir lätt en bakdörr tillbaka i missbruket, speciellt om man hamnar i en svacka. Jag bytte bland annat telefonnummer.

På grund av missbruket har Johnny svårt att lita på folk. I sådana kretsar finns många falska människor som sätter drogerna i första hand.

– För den som tar droger kommer ofta ärlighet och moral i andra hand. Under mina år som missbrukare blev det en självklarhet att folk fungerade så, men idag känns det sårande.

Dåliga erfarenheter har gjort honom försiktig att skaffa nya vänner, men drogfria kompisar är en nödvändighet. Det gäller bara att ha tålamod och vara säker på sig själv för att närma sig dem.

Var man kan träffa vänner beror på person och intressen, i Johnnys fall blev det gymmet.

SEDAN HAN BESTÄMDE sig för att sluta med drogerna går han då och då hos en terapeut, vilket han rekommenderar andra i samma situation. Alla omställningar i livet gör det psykiskt påfrestande att bli drogfri.

– Att prata av sig hjälper mycket. Mår jag dåligt eller behöver någon att bolla tankar med kan jag bara ringa.

För att inte fastna i det förflutna har han valt att inte berätta för alla om sin bakgrund. På jobbet vet många att han har ett struligt liv bakom sig, men det långa missbruket har han inte nämnt.

– Det är för att inte ständigt påminna mig själv om det som varit. Jag behöver

snarare stärka mitt självförtroende och min självkänsla.

Något annat Johnny har fått jobba med är språket, som i missbrukarkretsar ofta är grövre än i övriga samhället.

– Många missbrukare tänker inte innan de pratar. Jag har jobbat mycket med mitt eget språk för att komma ur den jargongen.

DESSUTOM SÄGER HAN att det är viktigt att aktivera sig. Att sitta inne är inte bra. Man kan söka sig till en öppenvårdsbehandling men tyvärr behövs mer folk som jobbar där.

Han önskar även bättre stöd från Socialtjänsten.

– Som missbrukare är det lätt att få stöd till bostad, men vi som tar tag i våra liv kan plötsligt inte vänta oss någonting. Det uppmuntrar inte folk att sluta knarka.

I grunden gäller det att tro på sig själv. Johnny har kommit en lång bit på väg och driver en blogg där han skriver om sina tankar och vardag. Nu är målet att beta av gamla skulder, få fast jobb, ta körkort och träffa någon att leva ett lugnt liv med. Vägen dit är inte avslutad, men drogerna är borta och ett nytt socialt liv håller på att växa fram. ■

FAKTA

Namn: Johnny Andersson
Ålder: 45
Yrke: Fastighetsskötare
Blogg: joasson.blogspot.com

PÅVERKA PÅ NÄTET

De nya sociala verktygen på nätet gör det möjligt för alla att vara med i den offentliga debatten. I förra numret frågade vi proffsen om allmänna tips för hur man kan påverka politiskt. I det här numret tittar vi närmare på hur du som medlem eller förening kan använda sociala medier.

TEXT: PIERRE ANDERSSON ILLUSTRATIONER: JENS MAGNUSSON

Påverka smartare med sociala medier

Bloggar, Facebook, Twitter. Även om du inte använder de här verktygen själv har du säkert inte kunna undgå att höra talas om dem. Lite förenklat är det verktyg som gör det enkelt för var och en att publicera sig på nätet. De används ibland för att visa upp det senaste klädinköpet eller för att berätta vad man ätit till frukost. Men allt oftare används sociala medier också till att uttrycka politiska åsikter eller för en slags medborgarjournalistik.

INFÖR VALET 2010 rustar de politiska partierna mer än någonsin på webben. Bloggar, Twitter och Facebook läggs till som ytterligare vapen i kampen om väljarna. Också andra ideella organisationer och kommersiella företag börjar få upp ögonen för möjligheterna med sociala medier. Det är knappast en slump.

Brit Stakston är pr-konsult på JMW med

sociala medier som specialitet. Bland hennes kunder finns såväl stora företag som politiska partier och andra ideella organisationer.

– Sociala medier handlar om att sätta sin verksamhet i relation till omvärlden. Man kan säga att det är marknadsföring eller påverkan genom relationer och konversationer. En av de stora möjligheterna med sociala medier är att du enkelt kan få in ditt perspektiv i diskussioner som förs i andra sammanhang.

RELATIONER OCH konversationer är det nya och revolutionerande med det som brukar kallas sociala medier. Traditionell media

Brit Stakston är pr-konsult och specialist på sociala medier.

FOTO: JONAS BÖTTIGER

blir ofta en envägskommunikation, men på bloggar, Facebook och Twitter uppmuntras kommentarer och andra reaktioner från läsarna. Den som vill vara med och få ut sin åsikt och påverka kan utnyttja detta på flera sätt.

– En bra idé är att kolla upp vilka politiker som bloggar just hos er, säger Brit Stakston. Det kan vara både kommunpolitiker och era riksdagsledamöyer, många av dem har en egen blogg idag. Sen kan ni börja med att ställa frågor och kommentera det de skriver.

Att starta en egen blogg är enkelt, det finns en mängd gratisjänster på nätet och du är igång på några minuter. Oftast är

bloggar personliga, men en förening eller en kampanjgrupp kan också gå ihop och starta en blogg tillsammans.

– Det ni skriver i bloggen plockas upp av sökmotorer och kanske av andra bloggare som börjar länka till er. Det finns goda chanser att både allmänheten som de som deltar i debatten hittar era texter och läser dem. Dessutom når ni en och annan journalist.

BRIT STAKSTON TYCKER att man ska börja läsa tidningen med nya ögon och notera i bakhuvudet om man ser något man vill blogga om.

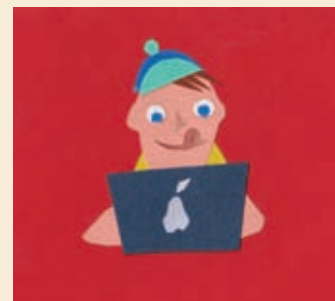
– När en fråga blir belyst i något sammanhang så finns ett gyllene tillfälle att kommentera den frågan i en egen blogg eller kanske på Twitter.

Den som bloggar måste dock komma ihåg att det kan bli diskussioner och debatt.

– Man ser alldeles för många som bara försöker använda de här kanalerna för att trycka ut sitt budskap. Det fungerar inte så, man måste lyssna också. Våga släppa in andra röster. Bloggar och andra sociala medier kan också fungera som ett verktyg internt. Ni kan använda det för att dela kunskap med varandra och för att snabbt få ut information om verksamheten.

Ett annat sätt att använda sociala medier internt skulle kunna vara att öppna upp beslutsprocesserna så att alla medlemmar kan vara med och tycka till om föreningens utveckling oavsett om de har möjlighet att gå på föreningsmötena eller inte.

– Det vore jättespännande att se vad som händer om man släppte in synpunkter från många redan från början. Då skulle folkrörelserna kunna bli en attraktiv part, jag tycker att de är ganska dåliga på att visa upp värdet i de strukturer som redan finns. ■

Åtta tips för bättre bloggande

1 Var dig själv när du skriver. Bara för att man uttrycker sig skriftligt behöver det inte bli formellt. Använd en korrekt men avslappnad ton.

2 Sätt inte ribban för högt. Det är lätt att falla i fällan att tänka att allt man skriver på bloggen måste vara jätteviktigt eller oerhört smart. Tänk mer i termerna av en intressant diskussion vid middagsbordet än en debattartikel eller akademisk avhandling.

3 Interagera med omvärlden. Länka till andra bloggar och till tidningsartiklar. Då kommer de du länkar till att se att din blogg finns och kanske länka tillbaka. Kommentera på andras bloggar.

4 Använd automatiska söktjänster för att prenumerera på ord som "alkohol" eller "IOGT-NTO". Då kan du hålla koll på när tidningar eller andra bloggar skriver om de frågor du är intresserad av. Börja till exempel med news.google.se

5 Återanvänd. När du hållit på ett tag kommer du att märka att din blogg är en bra källa att ösa ur. När ett ämne blir aktuellt igen kan du enkelt länka till något du skrev om samma sak för ett år sedan.

6 Skriv regelbundet. Gärna tre gånger per vecka åtminstone. Ofta kommer detta naturligt – du väljer ju troligen att skriva om ämnen som engagerar dig.

7 Läs tidningen med nya ögon. "Åh, det här skulle jag verkligen vilja kommentera. Det bloggar jag om."

8 Om ni startar en gemensam föreningsblogg kan det vara bra att presentera dem som brukar skriva på bloggen på en särskild sida. Se också till att alltid ha med en länk till en sida där man kan bli medlem. Var inkluderande och bjud in!

IOGT-NTO både twittrar och bloggar

Sedan en tid tillbaka driver IOGT-NTO-förbundet ett antal olika bloggar. Man finns också på mikrobloggtjänsten Twitter och på det sociala nätverket Facebook.

– Det fanns ett behov av att kunna kommunicera på ett mer snabbfotat sätt, säger Lydia Mörling, webbkoordinator på IOGT-NTO och den som sköter det mesta av organisationens kommunikation via sociala medier.

På IOGT-NTO:s officiella hemsida presenteras regelbundet nyheter, pressmeddelanden och allmän information om organisationen, men Lydia Mörling menar att det inte är tillräckligt.

– Hemsidan är inte riktigt rätt form för all typ av information. Det finns saker som vi vill få ut som inte riktigt är nyheter utan snarare korta kommentarer eller tyckanden om saker. Då passar det jättebra med en blogg. Det blir lite intimare, man kan säga att bloggen ger IOGT-NTO lite mer kött och blod.

LYDIA MÖRLING MENAR att formerna blir friare på en blogg än på organisationens officiella webbplats.

– Människor har en ganska tydlig bild av vad en blogg är. Där kan man vara ganska personlig och språket är mindre formellt. Det behöver inte heller vara så långa utläggningar och inte på så blodigt allvar hela tiden. Bloggen klarar en väldigt spännvidd mellan stort och smått.

En blogg är dessutom enkel att följa för läsarna. Här finns inga krångliga menysystem att leta sig fram i; inläggen hamnar rakt upp och ned i den ordning man publicerar dem med det nyaste överst.

FOTO: MATHIAS LÖVESTROM

"Bloggen blir lite intimare", säger Lydia Mörling, webbkoordinator på IOGT-NTO. När hon inte bloggar eller sköter om hemsidan ser hon till att IOGT-NTO är aktivt på Twitter och Facebook.

– Det finns också funktioner som gör att man kan prenumerera på allt som skrivs i bloggen. En annan fördel är att läsarna kan vara delaktiga och kommentera.

Bloggen "I rörelse" har ett antal skribenter. Mest aktiva är Peter Moilanen, chef för IOGT-NTO:s verksamhetsenhet, och Lydia själv. Några ytterligare skriver mer sporadiskt. Innehåller varierar: Den ena dagen kommer en snabb reaktion på en annons som Sveriges Bryggerier har i de stora dagstidningarna. En annan dag kommer ett inlägg med bilder från ett arrangemang, eller information om någon ny undersökning som tagits fram.

– Bloggen är en yta där vi snabbt kan komma ut med saker. Jag tycker att det gör att vi är mer aktiva och på tårna i vår kommunikation än tidigare, nu kan vi reagera och tycka till direkt. Förutom att

folk utanför organisationen får veta vad vi tycker så bygger den både kunskap och stolthet internt.

ATT IOGT-NTO finns på både Twitter och Facebook gör också att organisationen syns ännu mer, både inåt och utåt, menar Lydia Mörling. Användandet av de sociala nätverken har exploderat de senaste åren och det är bra att finnas där folk är.

– Men Twitter är också ett bra verktyg för omvärldsbevakning. Det är enkelt att lägga upp sökningar och så fort någon skriver något om exempelvis IOGT-NTO så ser jag det och kan reagera. Det blir ett öra mot marken. ■

Bloggen: irorelse.wordpress.com

Twitter: twitter.com/IOGTNTO

Facebook: facebook.com/iognto

Tio nyktra bloggar att ha koll på

elinlundgren.webblogg.se

Elin Lundgren, lokalpolitiker i Gävle och generalsekreterare på UNF.

niklas.in

Niklas Christerson, nykter skåning som pluggar juridik i Uppsala.

moilanens.blogg.se

Peter Moilanen, chef för IOGT-NTO:s verksamhetsenhet.

www.hillevi.nu

Hillevi Wahl, författare och debattör. Skriver krönikor i Accent.

www.erikwagner.se

Tidigare förbundsstyrelseledamot i IOGT-NTO, jobbar på tankesmedjan Sektor 3. Skriver mycket om ideell sektor.

damberg.wordpress.com

Robert Damberg, tidigare förbundsordförande i UNF, fortfarande engagerad i nykterhetsfrågor.

egonfrid.v-blog.se

Egon Frid, ordförande i riksdagens nykterhetsgrupp.

perakeand.blogspot.com

Per-Åke Andersson, jobbar med internationell alkoholpolitik på IOGT-NTO-rörelsens Internationella Institut.

grusimaskineriet.blogspot.com

Jenny Tapper, IOGT-NTO-medlem från Uppsala. Skriver krönikor i det här numret av Accent.

blogg.passagen.se/marcusbirro

Marcus Birro, nykter alkoholist, författare och fotbollsexpert. Aktuell i Let's Dance.

Tre smarta verktyg på webben

1. Delicious sparar och delar dina länkar

Det händer titt som tätt att man ramlar över saker på webben som man tycker verkar intressanta men som man kanske inte hinner eller

orkar fördjupa sig i just då. Då är en tjänst som delicious.com perfekt – här kan du med några få klick spara dina länkar och enkelt hitta dem senare. Du kan också enkelt dela med dig av dina länkar till andra användare. Eller så kan föreningen ha ett gemensamt konto. www.delicious.com

2. Starta en egen tevekanal med Bambuser

Med en enkel videokamera, eller till och med med en vanlig mobiltelefonkamera, kan vem som helst direktsända över internet. Så nästa

gång ni arrangerar en debatt eller föreläsning – sänd den över nätet så att alla kan se. Dessutom går sändningen att se även i efterhand. www.bambuser.com

3. Samarbeta bättre med Ning

Med hjälp av Ning kan du starta ett eget socialt nätverk på bara några minuter. Välj ett namn, utseende och vilka funk-

tioner du vill ha, sen kan du börja bjuda in deltagare. Här finns diskussionsforum, statusuppdateringar och ett inbyggt bloggverktyg – din förening kan med andra ord få ett eget Facebook som bara ni kommer åt. www.ning.com

Vilket bloggverktyg ska jag välja?

Om du vill starta en blogg har du ett otal olika verktyg att välja mellan. De flesta är gratis och funktionerna skiljer sig inte så mycket. Vi tipsar om tre alternativ som alla finns på svenska.

blogger.com

Ägs av Google. Hela administrationsgränssnittet är översatt till svenska. Ett av de populäraste verktygen. Smidigt att komma igång.

blogg.se

Ett svenskt alternativ. Enkelt att komma igång och enkelt att förstå. Man får dock leva med ganska mycket annonser på sin blogg.

sv.wordpress.com

Wordpress är enkelt att sköta och har många alternativ för inställningarna. Kan installeras på egen domänadress, men i den här varianten slipper du det. Översatt till svenska.

Så startar du en blogg i sex enkla steg

När du valt bloggtjänst går själva registreringen snabbt och enkelt. Här har vi valt att utgå från Blogger (www.blogger.com).

1. Gå till www.blogger.com. Tryck på "Starta en blogg".

2. Fyll i din mejladress och välj ett lösenord för att skapa ett konto.

3. Välj ett namn och en bloggadress.

4. Välj vilket utseende du vill ha på bloggen.

5. Skriv ditt första inlägg. Tryck publicera.

6. Klart. Du har startat en blogg!

FAKTA SOCIALA MEDIER

BLOGGAR Har funnits som fenomen i tio år men det är först de senaste åren som bloggarna fått verkligt stor spridning. Ett enkelt sätt att publicera egna texter med möjlighet för läsarna att kommentera.

TWITTER Blev populärt i Sverige förra året. Twitter är en så kallad mikroblogg där inläggen inte kan vara längre än 160 tecken. Man väljer själv vilka andra "twittrare" man vill följa. Också här finns möjlighet att kommentera och svara.

FACEBOOK Ett socialt nätverk som startades för collegevärlden i USA. För ett par år sedan började det växa rejält i Sverige och Facebook används idag av människor i alla åldrar. Här kan främst de du lägger till som "vänner" läsa vad du skriver.

Att gå ut på krogen med kollegor och kunder är en del av jobbet i Japan. Alkoholen anses främja gemenskapen på arbetsplatsen och underlätta affärskontakter. För Genn Toshiyuk ledde supandet i jobbet till att han blev alkoholist och förlorade sin familj.

Alkoholism klädd i kostym

TEXT OCH FOTO: RIKARD BERGLIN

När skymningen faller och tusentals neonljus tänds över Tokyos gator, inleder det dagligt återkommande lämmeltåget av män i svarta kostymer sin färd från kontoret till Izakayan, den traditionella japanska puben. De japanska kontorsarbetarna har redan jobbat en lång dag, men arbetspasset är inte över. Att dricka alkohol med kollegorna är en del av jobbet i Japan.

Genn Toshiyuk är en typisk salary man, han jobbar som försäljare på en av Japans elektronikjättar. Han är proper och välklädd. Vi möts på en stimmig familjeresaurang nära hans hem i en förort till Tokyo. Han berättar att han varit på krogen med jobbet kvällen innan.

– När de yngre killarna har något på hjärtat, tar jag med dem ut på krogen, säger han. Japaner är generellt sett väldigt blyga, det ligger i kulturen. Därför behöver de en styrketår för att kunna kommunicera. Inom företagskulturen är det helt nödvändigt för att stärka gemenskapen

mellan kollegorna.

Att vara berusade tillsammans ses som en symbolisk handling som stärker vänskapsbanden inom företaget.

– Vi har inte så distinkta yrkesroller på kontoret. Så därför utvärderas inte nödvändigtvis den enskilde individens insats, förklarar Takami Tomohiro, doktorand i sociologi vid Tokyo universitet. I stället utvärderas man efter sin laganda, och där ingår att dricka med kollegorna.

– När man bjuds in är det frivilligt att gå eller inte, men undermedvetet vet alla att det kan få effekter för bedömningen av din attityd gentemot företaget om du tackar nej. Det finns ett talesätt: "Den som inte kan dricka blir inte befördrad."

INNE PÅ familjeresaurangen hämtar Genn Toshiyuk sin andra kopp te. Sedan han var 24 år gammal har han haft problem med alkohol. Men det skulle dröja tio år innan han själv insåg problemet, och ytterligare tio år och en splittrad familj innan han bestämde sig för att göra något åt saken.

– Första gången jag drack alkohol var på

en billig bar i stadsdelen Ginza, berättar han. Jag var 16 år och nyfiken. Jag gillade det omedelbart, alkoholen gjorde det lätt att prata med folk. Jag skaffade en flickvän, började surfa och gick ut och dansade i nöjesdistriktet, Roppongi. Jag hade skitkul. Utan alkoholen hade inget av det där hänt.

HAN VILL INTE skylla sin alkoholism på den japanska företagskulturen, han är övertygad om att han hade blivit alkoholist ändå.

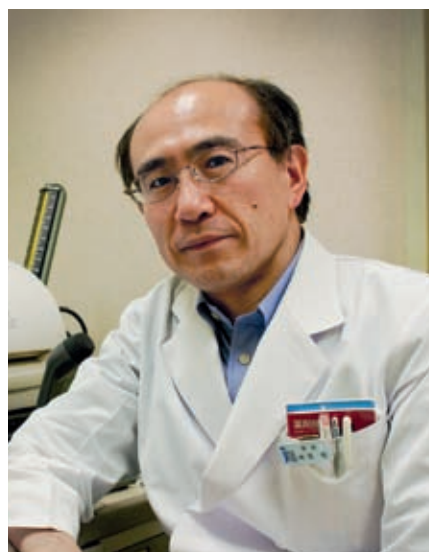
– Jag jobbade på ett känt datorföretag. När vi skulle göra affärer med något nytt företag, stämde jag träff med deras representanter på krogen för att smörja dem. Det är en typ av spioneri, de svarade på frågor, till exempel om andra affärssuppgörelser, som de inte skulle ha svarat på annars.

– Minst två gånger i veckan var vi tvungna att gå ut och dricka. Men de flesta på min avdelning blev inte alkoholister för det.

Det är ändå klarlagt att det omfattande företagssupandet har effekt på antalet

Sociologen Tomohiro Takami menar att japanernas berömda fighting spirit leder till ett omfattande supande, eftersom drickandet anses ingå i arbetsuppgifterna.

Hiroshi Yonezawa behandlar alkoholister på en klinik i centrala Tokyo. Han är kritisk mot att regeringen inte ser alkoholismen som ett problem och inte gör något för att komma till rätta med den.

alkoholister i det japanska samhället. Sedan kvinnornas intåg på arbetsplatserna under 80-talet har antalet kvinnliga alkoholister ökat. Doktor Hiroshi Yonezawa arbetar som psykiatriker vid Joyuaki Health Academy, en klinik i centrala Tokyo som specialiserat sig på behandling av alkoholism.

– Det brukade vara så att kvinnorna skulle vara måttliga i sin alkoholkonsumtion, säger han. Men i takt med att fler och fler kvinnor började förvärvsarbeta har det ändrats. En typisk patient här är fortfarande en affärsman i 40-årsåldern, men 30 procent av patienterna är nu kvinnor. Förr brukade det vara cirka tio procent.

SEDAN 60-TALET har det japanska ekonomiska undret bidragit till en fyrdubbling av alkoholkonsumtionen. I Japan är alkohol tillgänglig överallt, hela tiden. I Tokyo finns tusentals och åter tusentals barer, närlivsbutikerna säljer alkohol under dygnets alla timmar. Man kan till och med köpa öl ur automater direkt på gatan.

– Den japanska kulturen är mer avslappnad när det gäller synen på alkohol, eftersom vi tidigare inte haft lika stora problem som ni i Europa och USA, säger doktor Hiroshi Yonezawa. Nu upptas 25 procent av alla sjukhussängar av patienter med alkoholrelaterade skador. Det handlar om allt från leverskador till magsår och benbrott. Trots det visar regeringen ingen vilja att göra något åt problemet, det ses inte ens som ett problem.

På hans klinik har man genomfört en studie av ett företag där 30 arbetare flyt-

tades från fabriksgolvet för att under två års tid arbeta på försäljningsavdelningen. Efter två år hade de dubbelt så många leverskador som innan, och när de återgick till sitt gamla jobb på fabriksgolvet förbättrades deras levervärden drastiskt.

I takt med att Genn Toshiyuks drickande tilltog blev hans arbete lidande. Han

"När vi skulle göra affärer med något nytt företag, stämde jag träff med deras representanter på krogen för att smörja dem."

kom sent och gick tidigt, oftast direkt till någon bar, där han drack tills han somnade. Ibland sjukanmälde han sig en vecka åt gången för att dricka.

– När jag började dricka, gillade jag fin whisky, men efter ett tag drack jag vad som helst. Jag hade en favoritbar där man kunde bli skitfull för 1 500 yen (ungefär 120 kronor).

Genn Toshiyuk är 47 år gammal, och sedan två år och nio månader är han nykter. Han går fortfarande ut på krogen med kollegorna, men nu för tiden dricker han bara oolongté.

– Jag brukar skylla på att jag mår illa av att dricka alkohol, säger han. Jag kan inte ens dricka en droppe. Sedan sätter jag igång och håller låda och är vildast av alla. Då har de inget att klaga på.

VÄNDPUNKTEN FÖR Genn Toshiyuk kom när hans fru lämnade honom. Vid det laget var han full varje dag, 365 dagar om året. Efter att frun lämnat honom söp han konstant i en vecka. Till sist insåg han att

han skulle bli galen om han fortsatte. Han bestämde sig för att nu fick det vara nog och hällde ut en gigantisk flaska billigt risvin i slasken.

– Min fru är en väldigt fin person. Hon stod ut med mig i 20 år, men det fanns en gräns som jag knuffade henne över. Nu vill hon inte ens prata med mig.

– Vår 18-årige son bor med mig nu. Han hade inga problem när jag bodde med honom och hans mor. Han spelade baseball och skötte skolan. Men skilsmässan tog hårt på honom, jag sårade honom verkligen. Så nu går han inte i gymnasiet, han skrev inte ens antagningsprovet. Han hyser agg mot mig men valde ändå att bo hos mig, eftersom jag har det bättre ställt än hans mor.

GENN TOSHIYUK GÅR regelbundet på Anonyma Alkoholisters möten och är själv sponsor för tre deltagare. Nu ser han med tillförsikt på framtiden.

– Det handlar om att se framåt, att inte älta det förflutna. Men jag är så klart ledsen för allt jag gjorde. Jag hoppas att min fru någon gång blir lycklig och att jag en dag får chansen att personligen be om ursäkt. Så är det med allt beroende, det leder till att andra får lida. Om man får cancer, kan man lida ensam, men alkoholism drabbar alla andra.

– När jag drack hade jag allt, en familj och status i samhället, men jag var aldrig nöjd. Nu tillhör jag inte längre eliten, och min son har problem, men det är okej och jag accepterar det. Anledningen till att jag inte dricker är att mitt liv nu ändå är bättre än det jag hade. ●

FOTNOT: Genn Toshiyuk heter egentligen något annat.

Guns åtta bästa tips för integrationsarbete

1 Ha inte för stora förväntningar på att få många nya medlemmar på en gång.

2 Hälsa och småprata med de flyktingar du har haft kontakt med när du möter dem på stan.

3 Var tolerant, flexibel och öppen. Ibland kan missförstånd handla om kulturella skillnader.

4 Ha kul!

5 Behandla alla lika, oavsett bakgrund.

6 Sök upp berörda myndigheter som Migrationsverket, SFI eller invandrarföreningar och berätta om föreningen och vad ni kan erbjuda.

7 Låt folk komma förbi på en kopp kaffe och prata, utan krav på någon särskild insats.

8 Sist men inte minst – kommunicera! Prata med människor, möt människor, sök upp människor, var aktiv ute i samhället.

Lyckad integration i Skutskär

TEXT OCH FOTO: MARIA ZAITZEWSKY

I Skutskär i Uppland har man på några få år lyckats skapa en aktiv och blomstrande IOGT-NTO-förening. I dag har man 34 medlemmar, varav många har en annan etnisk bakgrund än svensk.

I Skutskär finns många flyktingar och en av föreningens hjärtefrågor är just att fånga upp nysvenskarna och arbeta med integration. Man arbetar alkoholpolitiskt, förebyggande och med demokratifrågor – alltid över förbundsgränserna.

Junis-verksamhet med alla metoder drogs igång 2006 och i dag finns barnaktiviteter tisdag, onsdag och torsdag, med bland annat dans. Man arrangerar barnkalas och har nyligen införskaffat en golf-simulator. All verksamhet genomförs av

integrationstanken – att alla, oavsett bakgrund är välkomna.

Hur når man ut till flyktingar och personer med annan etnisk bakgrund?

– Genom att kontakta forum och myndigheter som har hand om flyktingar. Självt anser jag att det är viktigt att alla kommer in i samhället, mångfaldstanken är något jag brinner för. Jag tog kontakt med Migrationsverket och SFI. Lärarna där bjöd på min uppmaning in i eleverna till IOGT-NTO:s hus. Första gången kom trettio personer och vi erbjöd fika, pingis och annat kul. Efter det var isen bruten och många kom tillbaka, också med sina barn till barnverksamheten. Via föräldrarna når man barnen och

ungdomarna, säger Gun Johansson, som är en av eldsjälarna som drog igång IOGT-NTO i Skutskär.

Gun Johansson

Det finns bland annat planer på att i framtiden bygga ett hem för ensamkommande flyktingbarn.

Hur undviker man att en förening står och faller med en eller ett par eldsjälar?

– Genom att prata med varandra och ha högt i tak.

I vår styrelse är vi en härlig blandning av folk som alla kan tillföra något. Och vi är alla lika engagerade. Vi pratar vitt och brett om föreningen var vi än är och sprider på så vis ryktet om föreningen. Det är förstås lättare på en liten ort som Skutskär där alla känner alla, säger Gun Johansson. ■

– Jag kanske kan hjälpa någon med det här, någon som känner igen sig. Det är det viktigaste, säger Malin Biller, vars serier syns i bland annat ETC och Galago.

Serieroman tar upp viktiga frågor

UTSTÄLLNING "Går rakt in i hjärtat." "Viktiga frågor att ta upp till diskussion i dagens samhälle." Det är några av kommentarerna efter utställning och seminarier kring Malin Billers nya självbiografiska serieroman "Om någon vrålar i skogen" på Kulturhuset i Örebro i början av december. Bakom arrangemanget stod IOGT-NTO 523 Gänget, i ett samarbete med UNF, NBV och Örebro kommun.

Utställningen bestod till

största delen av sidor ur Billers bok. De starka bilderna skildrar en uppväxt med missbruk, övergrepp och utanförskap. Men också en väg till att som tyst och blyg tjej våga må bra och acceptera sig själv som den man är.

– Jag kanske kan hjälpa någon med det här, någon som känner igen sig. Det är det viktigaste, säger Malin Biller, vars serier syns i bland annat ETC och Galago.

I ett samtal med Helena

Wannberg berättade Malin Biller om sin uppväxt och tankar kring hur barn kan bli sedda. Deltagandet var stort från socialtjänst, skola och allmänhet.

På seminarierna gavs även information om Junis årliga rapport om stöd för barn till missbrukare och Örebro kommuns Sputnik-grupp, som arbetar med barn till missbrukare, informerade om sin verksamhet.

Över 150 personer såg utställningen under de dagar den hölls öppen.

TEXT OCH FOTO:
ERIK WINNFORS WANNBERG

MISSA INTE

1 OPERA IOGT-NTO Köpings digitala, direktsända operaföreställningar under våren. Den 6 februari visas "Simon Boccanegra" av Verdi, den 27 mars "Hamlet" och den 1 maj "Armida". Garanterat oförglömliga "live"upplevelser med hjälp av den senaste digitaltekniken. Biljetter på 0221-231 10.

2 BOK "Min Kamp", den första av sex självbiografiska romaner av normannen Karl Ove Knausgård. Författaren berättar med sitt precisa språk om livet med alkoholmissbruk, sin alkoholiserade far, tonåren, den första fyllan och hur han förhåller sig till sitt eget föräldraskap. På norska, men kommer förhoppningsvis snart på svenska.

3 FILM "Food Inc", dokumentärfilmen som handlar om maten vi köper i snabbköpet; ett ämne som de senaste åren engagerat allt fler. I "Food Inc." kartlägger bland andra regissören Robert Kenner de krafter som styr livsmedelsindustrin. Dokumentären avslöjar obehagliga sanningar om maten vi äter, hur den produceras och vilka risker den medför för vår hälsa. Premiär den 29 januari.

Teaterlärare får kulturpris

Tinou Mérigot och Lennart Jacobsson har fått kulturpriset från Härryda kommun. De före detta Wendelsbergslärarna har mottagit kulturpriset 2009 för att de med stor kreativitet och originalitet utvecklat olika teaterformer till inspiration för såväl sina elever som sin publik. Prissumman är på 5 000 kronor och delas av lärarduon.

Självbiografiskt om missbruk i familjen

Vi har ju hemligheter i den här familjen av Therése Eriksson (Ica Bokförlag)

BOK Therése växer upp i ett rött hus med vita knutar i lilla Enskede. En idyll utåt sett. Men under mellanstadietiden krackelerar vardagen. Mamman dricker allt mer och får en depression. För elvaåriga Therése blir livet aldrig mer

sig likt.

Boken är självbiografisk och byggs upp kring dagboksanteckningar. Man får komma nära en flicka som kämpar med sin avsky för sin fulla mamma och sin enorma kärlek till den nyktra. Familjens vanmakt, när även samhället visar sig oförmöget att ge den sjuka mamman hjälp, tar sig

uttryck i vrede och sorg.

Men det finns hela tiden ett hopp. Therése har en fast övertygelse att hon ska fixa det här, trots alla mörka hål hon ständigt faller ner i.

Therése Eriksson har skrivit en angelägen bok. Psykisk sjukdom och alkoholism är fortfarande tabubelagda och hon visar att det faktiskt kan hända i alla familjer.

KARIN LINDBOM

HALLÅ DÅR ...

Harry Öhman

IOGT-NTO-medlem och aktuell med boken "Erfarenheter och tankar i huvudet på en eldsjäl".

Vad handlar din bok om?

– Den handlar om mina egna erfarenheter av missbruk och om hur jag sedan 1980-talet arbetat med ungdomar på glid. Jag vill öka förståelsen för de "mjuka" metoderna. Relationer som byggs upp, kramar, kontinuitet, beröm och uppföljning. Men man måste också vara konsekvent och visa vilka spelregler som gäller. Genom mitt sätt att arbeta har jag fått mycket respekt och nått goda resultat.

Vad vill du med boken?

– Jag vill att fler får upp ögonen för det här sättet att arbeta. Det talas mycket om hårdare tag och straff i dag. Det behöver inte vara fel. Men parallellt måste det här mjukare tänket finnas. Att man ser bråkstackarna som individer och tar dem på allvar. Inte bara klagar på dem.

Varför har du valt att jobba med ungdomar?

– Det handlar om en gottgörelseprocess. Jag har inte varit närvarande för mina döttrar. Jag vill ge tillbaka och hjälpa, genom att själv vara en god förebild. Jag har inte druckit en droppe alkohol sedan 1978.

Hur ser du på framtiden?

– Man måste tro att samhället går att förändra, även om ungdomsproblemen har ökat. Skolan måste ta det förebyggande arbetet på allvar och unga måste aktivera sig. Men att bara ordna lokaler hjälper inte. Det måste finnas ett innehåll också.

MARIA ZAITZEWSKY

Filmteamet för "The Cove": översättaren Goh Iromoto, Simon Hutchins, Joe Chisholm, Charles Hamblen, regissören Louie Psihoyos, aktivisten Ric O'Barry och fridykarna Mandy-Rae Cruickshank and Kirk Krack.

Avslöjande film om delfinjakt

The Cove

Dokumentärfilm

av Loue Psihoyos

FILM I en lugn lagun vid den japanska kusten finns en hemlighet som några desperata människor gör allt för att bevara. Varje år slaktas 23 000 delfiner på ett brutalt sätt i jakten på den lilla valens kött – och på delfiner som går att sälja till delfinarium världen över.

Den officiella anledningen är att delfinerna äter upp den småfisk som människor äter. Sanningen är att eftersom valslakt numera är förbjuden i Japan, slaktar man nu de icke

fridlysta delfinerna. "The Cove" inleds i staden Taiji, där den före detta delfinrännaren och numera aktivisten Ric O'Barry gör allt för att avslöja hemligheten med delfinslakten. Genom att sprida kunskap om det som händer hoppas han kunna rädda delfinerna – och människor från att bli sjuka av kvicksilvret som finns i stora mängder i delfinernas kött.

Det visar sig bli ett svårt och farligt uppdrag, eftersom bukten där delfinerna slaktas bevakas dygnet runt av män som nästan är beredda att döda för att sanningen inte ska

komma fram. O'Barry lyckas dock, tillsammans med ett väl sammansatt team, att ta sig in i bukten och filma de brutala scenerna.

"The Cove" är en spännande, thrillerlik och intressant dokumentär som fångar och framkallar fasa över människors grymhet mot djur.

Filmen är förstas ett viktigt debattinlägg om de intelligenta delfinernas situation, som är betydligt värre än de charmiga uppvisningar som de leende djuren uppvisar på världens delfinarium.

MARIA ZAITZEWSKY

Njutbar vandring på blomsterängar

Blommor i bondebygd

Gunnar Arnborg och Nils

Forshed, Carlsson bokförlag

BOK Gunnar Arnborg fortsätter sin enastående folkbildargärning. Några år efter 80-årsdagen ger han ut ännu ett kulturhistoriskt praktverk, Blommor i bondebygd.

Tidigare har han forskat och berättat om stenmurar, potatis, hästar och enar. Varje bok är ett konstverk och samtidigt ett stycke kulturhistoria. Blommor

i bondebygd är inget undantag. Läsaren får följa med på en spännande vandring i de gamla bondelandskapen, genom hagar och slätterängar. Där får vi bekanta oss med varje blomma och dess historia. Gunnar Arnborg berättar om blommorna i folktro och läkekonst, och han kryddar sin berättelse med poesi och citat av andra blomsterälskare.

De tidigare böckerna har varit illustrerade med foton, ofta tagna av honom själv. Den här gången har han samarbetat med konstnären och illustratören Nils Forshed, som i vackra akvareller återger blommorna och deras landskap. Tillsammans har de producerat en av årets vackraste böcker.

EVA ÅHLSTRÖM

Krister Lundgren

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

”Nu är det dags att ta kommandot”

Varför är du medlem i IOGT-NTO?

– Jag blev medlem för fem år sedan, efter att ha varit på behandlingshem här i Hudiksvall. Jag valde att komma hit, eftersom jag behövde komma bort från min gamla miljö och mitt gamla liv. När jag blev drogfri ville jag starta ett kamrattstöd och hittade en IOGT-NTO-förening i ett fint gammalt hus. Jag arbetade ideellt i drygt ett år och jobbade stenhårt med att påverka politiker och skapa nätverk för att bygga upp kamrattstödet och föreningen. Jag deltog i flera utbildningar i IOGT-NTO:s regi för att lära mig mer om det sociala arbetet. I dag är vi 300 medlemmar i föreningen.

Beskriv dig själv!

– Jag är målmedveten och framåt. Jag accepterar inte ett nej, utan har jag bestämt mig så ska det gå. Jag är positiv, ser möjligheterna och inte hindren. Hela mitt liv har varit fullt av hinder, nu är det dags att ta kommando över mitt liv. Jag har också lätt för att prata och få kontakt med människor. Med IOGT-NTO:s varumärke i ryggen går det ännu bättre!

Vilken är din drivkraft?

– Att utvecklas som människa. Jag vill göra något roligt och bra av mitt liv. Jag vill ha stimulans och ständiga utmaningar.

Vad har du lärt dig under resans gång?

– Att jag måste acceptera det jag inte kan förändra. Jag har också lärt mig att handskas med människor och att formulera mig. Tidigare sa jag bara rakt ut vad jag tänkte och kunde be folk dra åt helvete. Det gör jag inte längre. Nu vet jag hur jag ska ta människor.

Ångrar du något i livet?

Att jag har varit elak och skadat människor i min närhet skulle jag vilja ha ogjort. Men samtidigt har missbruket gjort mig till den jag är. Det låter kanske konstigt, men jag ångrar inte det jag gått igenom.

Har missbruket inneburit några fördelar?

– Jag är inte lika naiv som många andra. Jag ser det andra inte ser ute på gatorna. Var droger säljs på stan till exempel. Det känns bra. Jag ser mig som en samhällsmedborgare som, genom mina tidigare erfarenheter, kan tillföra något. Tidigare tog jag. Nu ger jag tillbaka.

Hur ser din missbrukshistoria ut?

– Jag började använda droger som 12-åring och har tagit det mesta. En dag orkade jag inte mer, konsekvenserna av missbruket blev för stora. Min familj ville inte veta av mig, det blev för mycket för dem. Fortfarande är kontakten med familjen dålig, men den börjar sakta bli bättre.

TEXT: MARIA ZAITZEWSKY
 FOTO: HENRIK PELTONEN

Jag fick ett mejl med inbjudan till föräldramöte med gosskören. Skummade raderna sådär som man gör, kollade datum och klockslag och vad som skulle tas upp och så skulle det bjudas på liten vin- och ostbricka. Vänta nu. Vad står det?

Men får man bli arg, då!

AV JENNY TAPPER

Jag fick ett mejl med inbjudan till föräldramöte med gosskören. Skummade raderna sådär som man gör, kollade datum och klockslag och vad som skulle tas upp och så skulle det bjudas på liten vin- och ostbricka. Vänta nu. Vad står det? Jag gick tillbaka och läste om. Tittade länge på orden och tuggade på dem. Arga nykteristen öppnade en ögat där hon låg och slumrade. Jag funderade på saken. Tänkte: Orkar jag?

En kort stund senare hade arga nykteristen vaknat på riktigt och då satt jag plötsligt framför datorn och skrev ett mejl där jag i några enkla, korta och neutralt uttryckta meningar frågade varför man skulle ha alkohol på ett föräldramöte. Jag tryckte på svara alla-knappen. Oooh, denna dödssynd! Men jag tyckte att det var mycket viktigt och högst relevant att alla som hade fått inbjudan skulle få se mitt ifrågasättande.

Jag var så naiv. Jag utgick ifrån det felaktiga antagandet att vi i samhället har en gemensam syn på att det finns sammanhang där man inte har med alkohol, och att föräldramöten är en alkoholfri zon. Några upprörda svarsmejl senare satt jag och darrade och hukade och mådde dåligt över att det var så många som var arga på mig nu och tyckte att jag var en glädjedö-dare och moralist och allmänt dum.

Jag hade inte kunnat föreställa mig att det skulle vara så känsligt att ifrågasätta alkoholens närvaro när det gällde ett möte. Om jag hade tyckt något om en fest eller en pubbrunda hade jag förstått att de andra föräldrarna hade blivit sura på mig, men nu gällde det ett föräldramöte!

Reaktionerna jag fick kan delas in i tre kategorier. Först de som valde att läsa det jag skrivit som ett fördömande. Ni vet, trots att man inte andas eller tänker ett ord om moral så inbillar sig folk att nykterister är självgodare typer som anser sig vara bättre än alla andra. Sedan de som var upprörda över att jag hade svarat alla så att även barnen med egna mejladresser hade fått ta del av mitt ifrågasättande. Självt tyckte jag att det var värre att man i inbjudan gav dem signalen "Närhelst vuxna samlas måste de dricka alkohol". Slutligen fanns de som höll med mig men som inte tyckte att det var en så stor grej.

Reaktionerna fick mig att förstå hur känsligt det är med alkohol. Vin- och ostbrickan skulle vara lite mysigt och kanske locka fler föräldrar till mötet. Sedan tänkte man inte längre. Jag förstår det. För det är en miljö där det nästan är omöjligt att dryfta frågan om alkohol och solidaritet. Alkohol är bara mys och trevligt och kultiverat. Att det finns människor som inte tycker att vin är mysigt finns inte på kartan. Ännu mer otänkbart är det att det kan finnas barn i gruppen som har anledning att önska att föräldrarna inte blir serverade alkohol.

Jag funderar rätt ofta på när man får bli arg som nykterist. Min slutsats är att som nykterist måste man oftast krypa för att inte någon genast skall höjta "Aha! Sätter sig på sina höga hästar, min-sann!". Man får inte vara arg. De enda nykterister som har rätt att

ILLUSTRATION: RURIK ZAITZEWSKY

vara arga på alkoholtraditionen är människor med eget missbruk i bagaget. De får ryta och säga vad de tycker. Möjligen kan även barn till missbrukare få höja sin röst, men om man inte kan skapa fram en alkoholiserad släkting gäller det att vara lågmäld och resonabel och undfallande. Det ställer jag inte upp på. När det handlar om så viktiga saker måste man bli arg när ingen lyssnar.

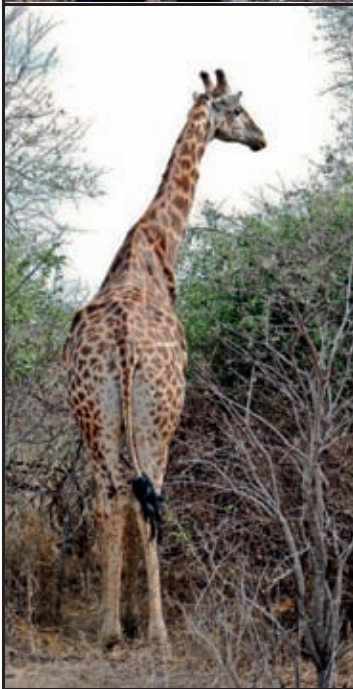
Resultatet? Det serverades inget vin på föräldramötet och det har hittills inte föreslagits igen. ■

SJUNGANDE FEMBARNSMAMMA

Jenny Tapper bor i Uppsala, är fembarnsmamma och medlem i IOGT-NTO-rörelsen sedan länge.

Till vardags arbetar hon med administration på IOGT-NTO:s distriktsexpedition i Uppsala. När hon är ledig sjunger hon gärna i kör och bloggar på såväl grusmaskineriet.blogspot.com som på www.unt.se.

KORSORD NR 1 2010

MILJONLOTTER ATT VINNA. Tre lotter vinner förstapris- tagaren, en lott vardera får de tio som därnäst har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 20 februari 2010. Märk kuver- tet Kryss 1/2010.

NAMN

ADRESS _____

POSTADDRESS

FÖRSTA PRIS, tre Miljonlotter: Barbro Steen, Sävedalen
SIDOVINSTER, varsin Miljonlott: Mary Carlsson, Väster-
tryserum Solgläntan, Valdemarsvik; Åke Åsén, Gräsås
Bäckäng; Oskarström, Irene Larsson, Vetlanda; Sven
Nygren, Umeå; Alvar Dahlberg, Söderhamn; Stig Bengts-
son, Halmstad; Lena Pettersson, Bromölla; Martin Pers-
son, Orsa; Tage Severinsson, Gislaved; Erik Lundgren,
Hultsfred. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 9 2009

[illegible]

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

Miljonlotteriet Lyckohjulet

IOGT-NTO har via vårt lotteri Miljonlotteriet inlett ett spännande samarbete med TV3 och TV8. Den 18 januari började Miljonlotteriet Lyckohjulet att sändas i TV3 med programledarna Hans Wiklund och Hannah Graaf.

Miljonlotteriet Lyckohjulet är ett frågesportprogram som visas under bästa sändningstid måndag till lördag i TV3 och i TV8. Förlagan är "Wheel of Fortune", som är ett av USA:s absolut mest framgångsrika TV-program. "Wheel of Fortune" har sänts sedan 1986.

I Sverige är programmet att betrakta som ett lotteri. Det innebär att Miljonlotteriet möjliggör att programmet går att genomföra. IOGT-NTO hoppas på ett riktigt bra underhållningsprogram för hela svenska folket där Miljonlotteriet Lyckohjulet på sikt kan öka intäkterna till vårt viktiga arbete mot alkohol- och narkotikaproblem.

Värva en ny medlem Vinn en kryssning för två!

Under perioden 1 januari till 28 februari pågår tävlingen där alla som värvar en ny medlem har lika stor chans att få åka med på kryssningen 19–21 mars 2010. Tre (3) kryssningspaket lottas ut.

I vinsten ingår (för två personer); Kryssning med Viking Line till Helsingfors, smörgåsbord på utresan, treättermiddag på hemresan, boende i dubbelhytt och frukostbuffé, sightseeing i Helsingfors samt anslutningsresa till och från Stockholm.

Reglerna är enkla:

- Tävlingsperioden är 1/1–28/2 2010.
- Nya medlemmar i IOGT-NTO 26 år eller äldre räknas.
- Medlemstalongerna i original ska vara kansliet tillhanda senast 1 mars.

De tre vinnarna meddelas personligen under första veckan i mars. Frågor om värvarkampanjen kan ställas till Margareta Brandt 0701-90 84 60, margareta.brandt@iogt.se.

Socialstyrelsen delar ut projektmedel till alkohol- och narkotikaförebyggande insatser

Regeringen har för 2010 avsatt 15 miljoner kronor för att stärka frivilligorganisationers förebyggande arbete inom narkotika- och alkoholområdet.

Anslaget kan enbart sökas av ideella organisationer – lokala, regionala eller riksorganisationer.

Insatserna ska huvudsakligen riktas till barn, ungdomar och unga vuxna i linje med de nationella handlingsplanerna och kommunernas alkohol- och narkotikapolitik.

Stödet ska främst utgå till organisationer som avser att inleda ny eller utveckla befintlig verksamhet. Medel kan också beviljas för att sprida erfarenheter av framgångsrikt och väl dokumenterat arbete.

Fördelningen av anslaget ska utgå från vad den dokumenterade kunskapen säger om vilka förebyggande metoder som är effektiva och fungerar bra. Anslaget ska även kunna användas för att satsa på mer oprövade metoder och områden, som därigenom kan dokumenteras vetenskapligt.

Sista ansökningsdag är 22 februari 2010.

Mer information och ansökningsblankett finns på www.socialstyrelsen.se eller på www.sobernet.nu – Aktuellt i IOGT-NTO.

Stöd till lokala utvecklingsprojekt 2010

För tredje året i rad har IOGT-NTO-förbundet avsatt två (2) miljoner kronor till lokala utvecklingsprojekt. Projektmedlen syftar till att lokalt stötta utvecklingsidéer som ligger i linje med den fastställda mål- och verksamhetsinriktningen för IOGT-NTO, där rubrikerna är:

- **IOGT-NTO är en stark folkrörelse**
- **IOGT-NTO är välkänt**
- **IOGT-NTO är en aktiv samhällsaktör**
- **IOGT-NTO bidrar till minskad alkoholkonsumtion**
- **IOGT-NTO har synliga och ändamåls-enliga lokaler**
- **IOGT-NTO är självfinansierat**

Under 2009 fick ca 115 lokala utvecklingsprojekt stöd från IOGT-NTO-förbundets "tvåmiljonerspott".

Ansökningsstiden är löpande mellan den 1 februari och den 30 september 2010.

Distrikt kan ej söka ur denna pott. Vi prioriterar att stötta många små projekt framför några få stora. Ansökningar behandlas inom fyra veckor från det att de kommit förbundet tillhanda. Beslut fattas av generalsekreteraren.

Mer information finns på www.iogt.se/projektbidrag eller på www.sobernet.nu, "Aktuellt i IOGT-NTO". Använd gärna avsedd ansökningsblankett, som kan fyllas i elektroniskt och mejlas in direkt. Blanketten kan också beställas hos IOGT-NTO, 08-672 60 05 eller info@iogt.se.

Har du frågor, ring eller mejla Elisabeth Bergström, 0733-72 62 44 eller elisabeth.bergstrom@iogt.se.

IOGT-NTO Lotterier byter namn

IOGT-NTO:s förbundsstyrelse beslöt vid sitt sammanträde 6–7 november 2009 att IOGT-NTO Lotterier byter namn till **Miljonlotteriet**.

UTBILDNINGAR 2010

Anmälningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se. Vill du veta mer om innehållet eller har andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05. I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färd-sätt, mat samt övernattnig i dubbelrum om kursen är flerdagars.

MINSKA ALKOVÅLDET!

Kampanjutbildning

För föreningar och distrikt som vill delta i kampanjen och/eller genomföra arrangemang under Folknykterhetens vecka 2010. Du väljer den ort som är närmast dig. Vi går igenom årets kampanj Minska alkovåldets material och praktiska delar.

19 februari, Öjebyn (sista anmälan 8/2)

20 februari, Växjö (sista anmälan 8/2)

12 mars, Stockholm (sista anmälan 1/3)

13 mars, Sundsvall (sista anmälan 1/3)

Kostnad: 200 kr

PROJEKTLEDARUTBILDNING

Framgångsfaktorer för att lyckas med projekt, projektledarrollen

Här är kursen för dig som är eller ska vara projektledare i små och stora projekt.

Om att vara projektledare som kan vara frustrerande, svårt eller alldeles fantastiskt roligt. Att ha många bollar i luften kan vara stimulerande om man har kontroll.

12-13 mars, Mölnlycke

(sista anmälan 19/2)

Kostnad: 1 000 kr

SOCIALT FORUM

OCH LEDARUTBILDNING I HUSKUREN

Upptäck – Utveckla – Upplev – Utmana.

För människor i alla åldrar som deltar i eller vill veta mer om IOGT-NTO:s sociala verksamhet. Med bland annat familjeaktiviteter, seminarier, t ex socialt företagande, hantverk, projektarbete, familjeläger, Huskuren, erfarenhetsutbyte, drog-policy i föreningen.

23-25 april, Arboga (sista anmälan 6/4)

Kostnad: Vuxna 1 000 kr, ungdomar

12-18 år 500 kr, barn tom 12 år gratis.

Varje familj betalar max 2 500 kr.

NARKOTIKA ÄR FARLIGT FÖR ATT MAMMA SÄGER DET

För dig som vill lära dig mer om narkotikafrågan. Grundläggande kurs med erfaren föreläsare om narkotika och dess konsekvenser för samhället.

21 maj, Stockholm (sista anmälan 10/5)

Kostnad: 200 kr

ALKOKOLL I STORT OCH SMÅTT

Grundläggande kurs

För dig som behöver grundkunskap om alkohol och IOGT-NTO:s åsikter. Här får du lära dig grundläggande fakta om forskning runt alkohol, IOGT-NTO:s ställningstaganden i alkoholfrågan utifrån politik, förebyggande och opinionsbildning.

22 maj, Stockholm (sista anmälan 10/5)

Kostnad: 200 kr

Om du vill delta på båda kurserna den 21 och 22 maj Narkotika är farligt för att mamma säger det och Alkokoll i stort och smått, grundläggande kurs, så ordnar vi boende åt dig över natten.

KALENDARIUM 2010

Om du vill veta mer om aktiviteterna i kalendariet kan du gå in på www.iogt.se/kalendarium, eller kontakta IOGT-NTO, 08-672 60 05 eller info@iogt.se.

FEBRUARI

- jan-feb Kryssningschansen – individuell värvarkampanj
5 IOGT-NTO-rörelsens MedlemsAdministration
– användarutbildning, Tollare
5-7 Finansiera din projektidé, Wendelsberg
5-19 Utbildningsresa för 2009 års storvärvare, Tanzania
6 Bygg lokala hemsidor på iogt.se – grund,
Stockholm – INSTÄLLD
6-7 Mentorprogram 2009, träff 2, Tollare
6-7 Mentorprogram 2010, träff 1, Tollare
11 Sista manusstopp Accent 2/10 (ute 5/3)
11-12 Lär gemenskap för social verksamhet, träff 1, Tollare
12 Alkokoll i stort och smått – grundläggande kurs,
Stockholm
13 Idébyttardag familjeläger, Stockholm
19 Minska alkovåldet! Kampanjutbildning, Piteå
20 Minska alkovåldet! Kampanjutbildning, Växjö

MARS

- mar-maj Vårkampen – distriktsvärvarkampanj
8 Internationella kvinnodagen
12 Minska alkovåldet! Kampanjutbildning,
Stockholm

- 12-13 Framgångsfaktorer för att lyckas med projekt,
projektledarrollen, Wendelsberg
13 Minska alkovåldet! Kampanjutbildning, Sundsvall
16 Sista manusstopp Accent 3/10 (ute 9/4)
Distriktsårsmöten

APRIL

- Distriktsårsmöten
mar-maj Vårkampen – distriktsvärvarkampanj
14 Bygg lokala hemsidor på iogt.se – fortsättning,
Stockholm – INSTÄLLD
14 Sista manusstopp Accent 4/10 (ute 7/5)
19 Sista dag för att beställa material till Folknykterhe-
tens vecka på info@iogt.se
22-23 Lär gemenskap för social verksamhet, träff 2, Arboga
23-25 Socialt Forum, Arboga
23-25 Huskuren – Ledarutbildning som utvecklar
familjekommunikationen, Arboga
26-30 Valborg, Schyst vuxen-kampanj
28-30 Våra Gårdars filmdagar, Leksand

Stipendier att söka

Thyra och Ture E Westerbergs stipendiefond

■ Stipendium ur fonden kan tilldelas medlem i IOGT-NTO som utbildar sig till läkare eller tandläkare. Den sökande ska ha varit medlem i rörelsen minst tre år samt vara icke-rökare. Beslut om stipendium ur fonden sker under hösten 2010.

Ange i ansökan sökandes namn, adress, telefonnummer och konto.

Ansökan ska sändas till Thyra och Ture E Westerbergs stipendiefond, IOGT-NTO, Tore Andersson, Box 12825, 112 97 Stockholm, senast den 31 maj 2010.

Strandmanfonden

■ delar varje år ut ett eller flera stipendier. Stipendier utdelas till unga medlemmar i IOGT-NTO-rörelsen, manliga eller kvinnliga, för fortsatt utbildning i något praktiskt yrke såsom jordbruk, trädgårdsskötsel, hantverk, verkstadsarbete eller liknande för genomgående av fortsättningskurs, företagande av studieresa eller dylikt eller som hjälp vid grundandet av egen självständig verksamhet eller för fortsatta studier vid universitet eller högskola, seminarium eller annan liknande teoretisk utbildningsanstalt.

Villkor för stipendiet är:

- minst tre års oavbrutet väl vitsordat och vid ansökningstillfället kvarstående medlemskap av lokal förening inom IOGT-NTO-rörelsen
- vitsord om vårdat uppträdande och i övrigt hedrandeandel
- vitsord om fallenhet och intresse för det valda yrket eller de bedrivna studierna samt
- intyg om behov av stipendiet

Ange i ansökan sökandes namn, adress, telefonnummer och konto.

Ansökan ska vara Strandmanfonden, IOGT-NTO, Tore Andersson, Box 12825, 112 97 Stockholm, tillhanda senast den 30 april 2010.

IOGT-NTO:s Ungdomsstiftelse

■ Delar ut stipendium under 2010. Enligt beslut kan ansökan om medel ur IOGT-NTO:s Ungdomsstiftelse sökas till:

- aktiviteter och utbildning som bedrivs inom IOGT-NTO-rörelsen som indirekt eller direkt stimulerar till aktiviteter bland ungdom
- som bidrag till studerande ungdom. Särskild vikt läggs vid ansökningar från studeranden inom områdena socialt arbete, media, sjukvård och polisväsende.
- som bidrag till fritidsanläggningar, kursgårdar och dylikt för ungdom

Stiftelsen ser gärna ansökningar som gynnar ungdomsverksamhet i IOGT-NTO-rörelsens ägda lokaler och anläggningar.

Ange i ansökan sökandes namn, adress, telefonnummer och konto.

Ansökan ska vara IOGT-NTO:s Ungdomsstiftelse, IOGT-NTO, Tore Andersson, Box 12825, 112 97 Stockholm, tillhanda senast 31 maj 2010.

Oscar Olssons och Roine Rydman-Olssons fond

■ Fördelning av stipendier ur fonden sker under våren 2010.

Stipendier/bidrag kan tilldelas medlemmar i IOGT-NTO-rörelsen för:

- planerad eller pågående utbildning för barns och ungdoms fostran
- ledarutbildning för medverkan i ideellt verksamhetsarbete för barn- och ungdomsverksamhet
- utbildning för och arbete bland flykting- och invandrabarn och dito ungdomar
- utbildning för barn- och ungdomsverksamhet med anknytning till IOGT-NTO-rörelsens olika projektländer.

Föreningar inom IOGT-NTO-rörelsen kan tilldelas bidrag för:

- arrangemang för att engagera invandrarfamiljer i IOGT-NTO-rörelsens föreningsarbete
- förenings direkta medverkan i IOGTs internationella arbete.

Ange i ansökan sökandes namn, adress, telefonnummer och konto.

Ansökan ska vara Oscar Olssons och Roine Rydman-Olssons fond, IOGT-NTO, Tore Andersson, Box 12825, 112 97 Stockholm, tillhanda senast den 30 april 2010.

Stiftelsen Oskar Franzéns Stipendiefond

■ Delar varje år ut ett eller flera stipendier. Fonden instiftades 1975. Oskar Franzén var under sin levnad en av förgrundsgestalterna i svensk nykterhetsrörelse och visade i sin verksamhet på många sätt sin vilja att stödja utbildningen för den helnyktra sektorn.

Fondens ändamål är därför att ge hjälp till utbildning för helnyktra ungdomar som är medlemmar i IOGT-NTO-rörelsen och som kan förväntas att i framtiden förbli aktiva i denna rörelse. Utdelning av avkastning av disponibla medel sker på Oskar Franzéns födelsedag den 5 oktober.

För att vara berättigad att söka stipendium ska sökanden:

- vara under 25 år
- vara aktiv medlem i IOGT-NTO-rörelsen
- kunna ange ett definierat utbildningsändamål till vilket stipendiet skall användas
- efter genomgången utbildning dokumentera densamma

Ålder och den aktiva gärningen som medlem i rörelsen skall skriftligen styrkas.

Ansökningshandlingarna ska vara kansliet tillhanda senast den 31 augusti 2010 på ansökningsblankett som rekvideras på nedanstående adress:

Stiftelsen Oskar Franzéns Stipendiefond, IOGT-NTO, Elisabeth Larsson, IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm.

IOGT-NTO-rörelsens Kurs- och samlingslokalfond

■ IOGT-NTO-rörelsens Kurs- och samlingslokalfond utlyser för tjugofjärde året för IOGT-NTO-rörelsens prioriterade kursgårdar möjlighet att erhålla bidrag eller lån.

Fonden har bildats för att främja bevarande av och stödja upprustning av centralt och av distrikt ägda kursgårdar. Fördelningen avser i detta fall de prioriterade kursgårdarna.

Beslut om fördelning av bidrag och lån sker i maj. Ansökan ska vara Riksstyrelsen, IOGT-NTO-rörelsen, Elisabeth Larsson, Box 12825, 112 97 Stockholm, tillhanda senast 31 mars 2010.

Eventuella frågor besvaras av Stefan Bergh eller Tore Andersson, tfn 08-672 60 00.

IOGT-NTO

Om föreningen går i konkurs

I RÖRELSE När IOGT Centro i Göteborg gick i konkurs hotades såväl den tidigare som den nya ordföranden av stora betalningskrav och i förlängningen av personlig konkurs. Accent reder ut vilket ansvar man egentligen tar på sig som ledamot i en föreningsstyrelse.

Helvetet från två håll

INTERVJU Jonathan satt fast i drogmissbruk i mer än tio år. Han söp, rökte hasch och provade alla droger han kom över. Mamma Maja insåg först inte att sonen knarkade. Sådant händer inte hennes barn, trodde hon. Men mardrömmen hade blivit verklighet. I ett unikt dokument får vi samma historia berättad från två håll.

INTERVJU

Självbiografiska serier

INTERVJU Malin Biller växte upp med en pappa som var periodare. Nu kommer "Om någon vrålar i skogen", en seriebok om missbruk och utanförskap.

REPORTAGE

Sydeuropa har nyktrat till

ALKOHOL I Italien och andra länder i Sydeuropa dricker man betydligt oftare och mer än i Sverige. Eller? Sanningen är att i Italien har alkoholkonsumtionen minskat från 25 liter per person och år till dryga 10 liter per person, alltså nästan samma nivå som i Sverige. Accents reporter Maria Zaitzewsky har besökt Rom och berättar varför konsumtionen har minskat så drastiskt.

Läs de senaste
nyheterna på

www.accentmagasin.se

Projektbildaren

möjligheternas utbildning

En folkhögskoleutbildning för dig som vill utmana dig själv under ett år och sedan kanske hitta ett arbete inom nykterhetsrörelsen. Under utbildningen bor du på Wendelsbergs folkhögskola under mycket förmånliga villkor. Läs mer på **www.wendelsberg.se**

Utbildningen är ett samarbete mellan IOGT-NTO, IOGT-NTO:s Juniorförbund, UNF, Studieförbundet NBV och Wendelsbergs folkhögskola.

Posttidning B
Accent, Box 12825
112 97 Stockholm

Vet du om att din försäkring är med och minskar alkovåldet?

Du vet väl om att vårt samarbetsavtal har ett värdefullt innehåll både för dig och rörelsen. Till exempel, när du tecknar en ny försäkring går **5 % av din försäkringspremie** direkt till projektet Minska alkovåldet. Det är ett samarbete som gör många till vinnare!

Gå in på **www.salusansvar.se/iogtnto**
eller ring **0200-87 60 50**. Välkommen!

SalusAnsvar har under nästan 70 år haft förtroendet att få samarbeta med nykterhetsrörelsen. Vi har under hela tiden stött det ständigt pågående arbetet inom alkohol- och narkotikafrågor.

IOGT-NTO

i samarbete med

SALUSANSVAR